

Från Sveriges delegation vid Europarådets parlamentariska församling

Sammanfattning

Riksdagens Europarådsdelegation överlämnar bifogade redogörelse för verksamheten inom den parlamentariska församlingen under 2006. Till redogörelsen är fogad en förteckning över av församlingen under perioden antagna rekommendationer, resolutioner och yttranden.

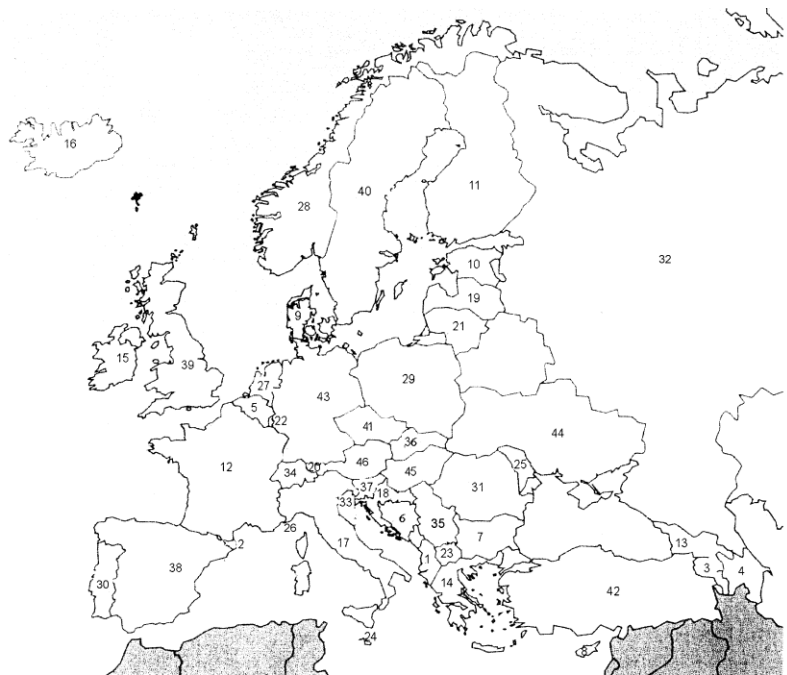
Stockholm den 28 februari 2007

På delegationens vägnar

Göran Lindblad

Kirsti Pulkka-Ericson

Europarådets medlemsstater 2006

1 Albanien, 2 Andorra, 3 Armenien, 4 Azerbajdzjan, 5 Belgien, 6 Bosnien och Hercegovina, 7 Bulgarien, 8 Cypern, 9 Danmark, 10 Estland, 11 Finland, 12 Frankrike, 13 Georgien, 14 Grekland, 15 Irland, 16 Island, 17 Italien, 18 Kroatien, 19 Lettland, 20 Liechtenstein, 21 Litauen, 22 Luxemburg, 23 Makedonien, 24 Malta, 25 Moldavien, 26 Monaco, 27 Nederländerna, 28 Norge, 29 Polen, 30 Portugal, 31 Rumänien, 32 Ryssland, 33 San Marino, 34 Schweiz, 35 Serbien, 36 Slovakien, 37 Slovenien, 38 Spanien, 39 Storbritannien, 40 Sverige, 41 Tjeckien, 42 Turkiet, 43 Tyskland, 44 Ukraina, 45 Ungern, 46 Österrike.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Europarådets medlemsstater 2006.....	2
1 Europarådets roll i det europeiska samarbetet	5
1.1 Den parlamentariska församlingens roll och uppgifter.....	5
2 Den parlamentariska församlingens verksamhet under 2006	8
2.1 Sessionen 2006.....	8
2.2 Den svenska delegationen	8
2.3 Budget och omstrukturering av verksamheten	9
2.4 Institutionell balans i Europarådet.....	10
2.5 Granskningen av åtaganden.....	10
2.5.1 Granskning genom frågor till ministerkommittén	12
2.5.2 Valövervakning	12
2.5.3 Observatörer	13
2.6 Politiska frågor	13
2.6.1 Europarådets tredje toppmöte.....	13
2.6.2 Europarådets relationer med andra internationella organisationer	14
2.6.2.1 FN.....	15
2.6.2.2 EU	15
2.6.3 Globalisering	16
2.6.4 Kampen mot terrorismen	17
2.6.5 Tjetjenien.....	17
2.7 Demokrati och mänskliga rättigheter	18
2.7.1 Europeiskt forum för demokratins framtid	19
2.7.2 Avskaffandet av dödsstraffet	20
2.7.3 Uppföljning av verkställighet av Europadomstolens beslut	20
2.7.4 Mekanismer för att skydda de mänskliga rättigheterna	21
2.7.5 Jämställdhet mellan kvinnor och män	21
2.7.6 Europarådets kampanj mot våld mot kvinnor i nära relationer.....	22
2.8 Ekonomiska, kulturella och sociala frågor m.m.	22
2.9 Möten och besök i Sverige	23
2.9.1 Europarådet – ett framtidsprojekt.....	23
2.9.2 Utfrågning om våld mot kvinnor	24
2.9.3 Barnets rättigheter	24
2.9.4 Generalsekreterare Davis besök	24
2.10 Gäster	24
3 Den svenska representationen	26
4 Huvudområden för församlingens verksamhet.....	29
4.1 Granskning av hur medlemsländerna uppfyller sina åtaganden	29
4.1.1 Azerbajdzjan.....	29

4.1.2 Bosnien och Hercegovina	29
4.1.3 Georgien	30
4.2. Politiska frågor	30
4.2.1 Uppföljningen av det tredje toppmötet	30
4.2.2 Misstänkta hemliga häktningar och olagliga mellanstatliga fängstransporter.....	31
4.2.3 Kommunismens brott.....	32
4.2.4 Libanonkrisen	33
4.2.5 Vitryssland.....	34
4.2.6 Behovet av större öppenhet i vapenhandel	34
4.3 Juridiska frågor och mänskliga rättigheter.....	35
4.3.1 Bristande verkställighet av Europadomstolens domar	35
4.3.2 EU:s myndighet för grundläggande rättigheter.....	35
4.4 Ekonomiska frågor	36
4.4.1 OECD	36
4.5 Kultur, vetenskap och utbildning.....	37
4.5.1 Yttrandefrihet och respekt för religiös tro.....	37
4.5.2 Akademisk frihet och universitetens oberoende	38
4.6 Sociala frågor, hälso- och familjefrågor	38
4.7 Befolknings- och flyktingfrågor	39
4.7.1 Ett minnescentrum för offren för tvångsflyttningar	39
4.7.2 Integration av invandrare	39
4.7.3 Bilden av asylsökande, invandrare och flyktingar i medier	40
4.8 Jordbruk och miljö.....	40
4.8.1 Europas bidrag till förbättrad vattenhantering	40
4.9 Jämställdhet mellan kvinnor och män	41
4.9.1 Kampen mot våld mot kvinnor i nära relationer	41
4.9.2 Prostitution vid fotbollsvärldsmästerskap.....	42

1 Europarådets roll i det europeiska samarbetet

Europarådet har under ett drygt halvsekel varit en huvudaktör när det gäller att skapa en gemensam europeisk värdegrund kring krav på mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer. Genom sina 200 konventioner är Europarådet i dag en viktig normgivande institution inom europeisk politik. Europarådets historiska uppdrag är att åstadkomma en fastare enhet mellan medlemmarna bl.a. genom att upprätta internationella konventioner och rekommendationer. Sverige tillhörde grundarna när Europarådets stadgar undertecknades av tio västeuropeiska stater i London den 5 maj 1949.

Efter 1989 har Europarådets medlemskrets mer än fördubblats. Vid årskiftet 2006/07 hade Europarådet 46 medlemsländer. Medlemskap i Europarådet bidrar till att stärka de rättsstatliga institutionerna och främjar säkerställandet av de mänskliga fri- och rättigheterna. Stöd för och uppföljning av den samhällsliga utvecklingen i Öst- och Centraleuropas nya demokratier har varit en viktig del av arbetet i den parlamentariska församlingen under det senaste decenniet.

EU:s utvidgning och fördjupade integration har av Europarådets parlamentariska församling setts som en fråga som direkt påverkar Europarådets egen framtid och dess roll i det europeiska samarbetet. Genom EU:s senaste utvidgning i januari 2007 kom ytterligare två av Europarådets medlemsländer att tillhöra unionen. En majoritet inom Europarådet utgörs numera av EU-medlemmar.

Dessa förändringar i Europas samarbetsstrukturer har ställt Europarådet inför nya utmaningar och ledde till ett tredje toppmöte mellan medlemsländernas stats- och regeringschefer i maj 2005. Det tredje toppmötet lade grunden för en reformprocess med syfte att skapa en mer tydlig och effektiv organisation med fokus på kärnuppdraget att främja de grundläggande värdena: respekten för de mänskliga rättigheterna, demokrati och rättsstatens principer. Uppföljningen av toppmötets beslut har angett tonen för församlingens verksamhet under det gångna året och kommer att göra det även under den närmaste framtiden.

1.1 Den parlamentariska församlingens roll och uppgifter

Europarådet arbetar på tre politiska nivåer: ett beslutande och verkställande organ – ministerkommittén, ett rådgivande och pådrivande organ – den parlamentariska församlingen, och ett organ för samarbete på lokal och regional nivå – den europeiska kongressen för lokala och regionala organ, kommunalkongressen.

Den parlamentariska församlingen var den första av sitt slag i Europa. Även om den från början kallades den rådgivande församlingen, har man successivt gått över till beteckningen den parlamentariska församlingen. Ledamöterna utses av medlemsländernas parlament och är medlemmar av dessa parlament. Antalet representanter i de nationella delegationerna fastställs i förhållande till landets invånarantal. Sedan Monaco blev medlem i september 2004 är antalet delegater i församlingen 315. Lika många suppleanter utses. Dessutom deltar parlamentariker från Israel, Kanada och Mexiko med observatörsstatus i församlingens arbete.

Sedan det treåriga statsförbundet mellan Serbien och Montenegro upplöstes efter Montenegros folkomröstning i maj och självständighetsförklaring i juni 2006 övertog Serbien statsförbundets plats i Europarådet. Montenegro i sin tur ansökte om medlemskap. Församlingen utsåg en rapportör för Montenegros anslutning i Europarådet. I väntan på landets slutgiltiga tillträde beslutade församlingen att låta en delegation från Montenegros parlament delta i oktober-sessionen (dok. 10980, res. 1514). Församlingen uppmanade Montenegro och Serbien till samarbete för att främja den demokratiska utvecklingen. Montenegros medlemskapsansökan var inte färdigbehandlad vid årsskiftet 2006/07.

Församlingen representerar nästan hela den partipolitiska skalan i medlemsländerna, något som bidrar till parlamentets auktoritet. Fem partigrupperingar är verksamma inom Europarådets parlamentariska församling: den socialistiska gruppen (SOC), det europeiska folkpartiet (EPP/CD), den europeiska demokratiska gruppen (EDG), alliansen för Europas liberaler och demokrater (ALDE) samt den förenade europeiska vänstern (UEL). Ett trettiotal parlamentariker står utanför dessa partigrupperingar.

För att medlemsländernas ombud ska kunna fullgöra sina uppgifter i ministerkommittén, i den parlamentariska församlingen och i sekretariatet erfordras privilegier och immunitet. Dessa är fastställda i Europarådets konventioner nr 1 och 2, som är en allmän överenskommelse om privilegier och immunitet, samt protokoll nr 10. Det ständiga utskottet antog vid sitt möte i mars en resolution om församlingsmedlemmarnas privilegier och immunitet (dok. 10840, res. 1490). Genom denna stadgeförändring tydliggjordes immunitet som gäller vid delegaternas mandatutövning. Parlamentarikerna vill också höja statusen av den identitetshandling (*laissez-passer*) som församlingen förser sina medlemmar med.

Stora förändringar i omvärlden och Europarådets egen utvidgning under 1990-talet har motiverat en kontinuerlig översyn av verksamhetens inriktning och organisation samt formerna för det europeiska samarbetet. Församlingen har genom sina dagsaktuella debatter och ställningstaganden blivit en plattform där Europas centrala framtidsfrågor dryftas. Vid utvidgningen av Europarådet har församlingen medverkat aktivt genom att förbereda kandidatländer för medlemskap, bedöma om villkoren för medlemskap är uppfyllda och bistå de nya medlemsländerna i deras demokratiska utveckling. Församlingen

har varit pådrivande i frågor om de mänskliga rättigheterna och minoriteters rättigheter samt har bidragit vid tillkomsten av ett stort antal konventioner.

Genom utvidgningen av medlemskretsen har Europarådet fått en mer heterogen sammansättning, vilket ställer speciella krav när det gäller att upprätthålla värderingar och principer. Den parlamentariska församlingen anser att det är viktigt att säkerställa att Europarådets grundläggande värderingar – och därigenom dess trovärdighet – inte försvagas. Det räcker inte med att ett land ingår en principiell förbindelse att respektera de mänskliga rättigheterna och rättsstatens principer. Uppföljningen och kontrollen av efterlevnaden av dessa principer är en mycket viktig del av verksamheten.

2 Den parlamentariska församlingens verksamhet under 2006

2.1 Sessionen 2006

Europarådets parlamentariska församling möttes i fyra delsessioner under 2006. Samtliga hölls i Strasbourg. Delsessionerna ägde rum den 23–27 januari, den 10–13 april, den 26–30 juni och den 2–6 oktober. Det ständiga utskottet, som beslutar på församlingens vägnar mellan delsessionerna, sammanträdde den 17 mars i Paris, den 29 maj i Moskva och den 17 november i San Marino.

Vid de fyra delsessionerna debatterades utskottens rapporter, avgavs rekommendationer till ministerkommittén, antogs resolutioner och direktiv, gjordes uttalanden i aktuella frågor samt debatterades akuta politiska frågor.

De rapporter som lades fram för församlingen och det ständiga utskottet hade förberetts av tio fackutskott eller deras underutskott som sammanträtt i Strasbourg, Paris eller i något av medlemsländerna på inbjudan av respektive lands parlament. Vid sidan av utskotten har byrån, dvs. församlingens presidium, de politiska gruppledarnas samordningsgrupp och delegationsordförandenas möten viktiga roller när det gäller att dra upp riktlinjer för församlingens verksamhet.

Till president för församlingen omvaldes *René van der Linden* (kristdemokrat) från Nederländerna. En ledamot kan enligt praxis väljas till president i högst tre år. René van der Linden är församlingens 23:e president.

Utöver 20 vicepresidenter som väljs av församlingen på roterande basis ingår de politiska gruppernas ordförande ex officio i byrån. *Mats Einarsson* som UEL:s gruppleddare ingick därmed i byrån även under 2006.

Parlamentarikerförsamlingens sekreterare, som numera tituleras generalsekreterare, väljs av församlingen på förslag av ministerkommittén (63 §). I januari 2006 tog *Mateo Sorinas* (Spanien) över posten efter *Bruno Haller* (Frankrike) som varit generalsekreterare sedan 1996. Mandatperioden är fem år.

2.2 Den svenska delegationen

Den svenska delegationen vid 2006 års session bestod av sex ordinarie ledamöter: *Carina Ohlsson* (s), ordförande, *Anders G Högmark* (m), vice ordförande, *Birgitta Ahlqvist* (s), *Helena Bargholtz* (fp), *Conny Öhman* (s) och *Michael Hagberg* (s). Suppleanter för dessa var *Majléne Westerlund Panke* (s), *Göran Lindblad* (m), *Jan Ertsborn* (fp), *Carina Hägg* (s), *Per-Axel Sahlberg* (s) och *Mats Einarsson* (v).

Mats Einarsson fortsatte som ordförande för sin partigrupp UEL och ingick därmed i byrån ex officio. Einarsson valdes till andre vice ordförande för utskottet för migrations-, flykting- och befolkningsfrågor.

Helena Bargholtz valdes till tredje vice ordförande för utskottet för social-, hälso- och familjefrågor och omvaldes till ordförande för underutskottet för barnfrågor.

Majléne Westerlund Panke omvaldes till ordförande för underutskottet för vetenskap och etik.

Michael Hagberg valdes till vice ordförande för underutskottet för flyktingfrågor.

Carina Hägg omvaldes till ordförande för underutskottet om våld mot kvinnor.

2.3 Budget och omstrukturering av verksamheten

Församlingen har rätt att yttra sig över organisationens och församlingens egen budget. Det är dock ministerkommittén som beslutar i budgetfrågor. Församlingen debatterade budgetförslaget vid det ständiga utskottets möte i maj. Som underlag för debatten fanns ekonomiutskottets två rapporter: *Europarådets budget för 2007* och *Församlingens egna utgifter för 2007* (dok. 10918, yttrandena 259 och 260). Församlingens anslag för 2006 uppgick till 15 430 000 euro (för 2005 var siffran 15 090 600 euro).

Vid en utvärdering av aktiviteterna inom Europarådet bör beaktas att förväntningarna och trycket på organisationen har ökat sedan utvidgningen av medlemskretsen. Däremot har resurser inte tillförts i motsvarande grad. Församlingen fortsätter att bekymra sig för Europadomstolens situation. Resurserna räcker inte till trots att domstolen under de senare åren tilldelats extra anslag. Med hänvisning till den vid toppmötet antagna ambitiösa handlingsplanen har församlingen påpekat att detta åtagande inte kan infråas om organisationen inte får resurser som motsvarar uppdraget.

Församlingen har framfört kritik mot ministerkommitténs rätt att besluta om budgeten och menar att det är dags att i budgetsammanhang ge församlingen sådana befogenheter som motsvarar församlingens status och som utgör gängse prerogativ för en parlamentarisk församling. Dessutom krävs att verkliga konsultationer förs med församlingen om organisationens budget och det närmaste finansiella årets budgettak. I sitt yttrande över Europarådets budget år 2007 upprepar församlingen sina farhågor om skador för övrig verksamhet om Europadomstolens skriande resursbehov löses genom att minska anslagen för andra sektorer. Med tanke på Europarådets speciella uppgifter i Europas institutionella struktur är det viktigt att regeringarna förser organisationen med tillräckliga resurser bl.a. för att delta i den internationella kampen mot terrorism, organiserad brottslighet, korruption och människohandel samt för att se till att Europadomstolen kan arbeta effektivt.

Alarmerad av stillastående förhandlingar om organisationens budget 2007 genomförde församlingen vid höstsessionen en aktuell debatt – en debatt som inte utmynnar i ett uttalande utan syftar till att lyfta fram ett akut problem. Generalsekreterare *Terry Davis* gav sin syn på läget. Besparings- och priorite-

ringsåtgärder har nått gränsen, menade han. De nationella delegationerna uppmanades diskutera budgetfrågan med sina regeringar. Rapportören uppmanade ministerkommittén att utan dröjsmål komma överens om budgeten och verksamhetsprogrammet för 2007.

För att tillgodose det tredje toppmötets syfte att effektivisera resursutnyttjandet och göra det mera transparent har församlingens byrå tagit fram statistiskt underlag om delegaternas deltagande i sessioner och utskottsmöten. Siffrorna visar att en effektivisering är väl motiverad. De svenska ledamöternas deltagande är dock högt, och delegationen hamnar på femte plats i deltagaraktivitet.

För att öka församlingens visibilitet bl.a. genom att ge allmänhet och medier tillgång till församlingens voteringsresultat har en stadgeförändring genomförts under 2006. En förutsättning för detta var övergången till elektronisk votering i församlingens plenum. Det ständiga utskottet beslutade i november om ändringar i stadgan som gör det möjligt att redovisa voteringsresultat. Detaljerade voteringsresultat går hädanefter att läsa på församlingens hemsida <http://assembly.coe.int>.

2.4 Institutionell balans i Europarådet

Vid höstsessionen debatterade församlingen ett förslag till *förändrad institutionell balans inom Europarådet* (dok. 11017, rek. 1763). Sedan Europarådets grundande har institutionella ändringar skett utan att de fastställts i stadgan, konstaterade parlamentarikerna och antog en omfattande lista av rekommendationer. De berör framför allt relationerna mellan olika organ i Europarådet och regler för beslutsfattandet. Den parlamentariska dimensionen behöver stärkas, och den parlamentariska församlingens inflytande i beslutsprocessen måste bli större för att öka öppenhet, demokratisk legitimitet och ansvarsutkrävande i Europarådet. Vidare menar församlingen att ministerkommittén ska använda Europarådet som en plattform för dialog mellan medlemsländer i och utanför EU. Europarådets kompetens bör beaktas av EU, anser parlamentarikerna. Maktförhållandena och samarbetet behöver anpassas och moderniseras. Församlingen menar att det är viktigt att utveckla bättre synergier mellan Europadomstolen och rådets övriga institutioner och organ. Detta gäller särskilt verkställigheten av domstolens domar. Församlingen hänvisar till sin rekommendation 1728 där det fastslogs att det är dags att i budgetsammanhang ge församlingen sådana befogenheter som motsvarar församlingens status och som utgör gängse prerogativ för en parlamentarisk församling.

2.5 Granskningen av åtaganden

Uppföljning och kontroll av efterlevnaden av medlemsländernas åtaganden har varit en väsentlig del av Europarådets verksamhet sedan antalet medlemsstater började växa på 1990-talet. Församlingens granskningsutskott har varit

verksam sedan april 1997 (res. 1115). Utskottet har till uppgift att kontinuerligt granska att alla medlemsländer respekterar Europarådets grundläggande principer och uppfyller de åtaganden som gjorts i samband med att landet blivit medlem. En del av uppföljningen efter det tredje toppmötet är en utvärdering av granskningsverksamheten. Därmed fortsätter diskussionerna om utskottets framtida verksamhet.

Granskningsutskottets ledamöter nomineras av de fem politiska grupperna (i motsats till de andra utskotten där medlemmarna utses av de nationella delegationerna) och utses av byrån. Härutöver ingår ordförandena i det politiska och juridiska utskottet ex officio.

En granskning inleds med ett skriftligt yttrande från två av utskottet utsedda rapportörer som ska representera olika politiska grupperingar. Två ledamöter från det granskade landets Europarådsdelegation ingår också i granskningsutskottet, men utan rätt att delta i utskottets voteringar. Granskningsutskottets möten är inte öppna för andra än ledamöterna. Verksamheten i granskningsutskottet bygger dels på samarbete med de nationella delegationerna, dels på dialog med ministerkommitténs granskningsenhet. Framgångsrik granskning förutsätter samarbetsvilja från det granskade landets och dess myndigheters sida. Utskottets delegationer besöker de granskade länderna för att skaffa sig en detaljerad bild över utvecklingen i landet i fråga. Även valövervakning används i samma syfte genom att utskottets rapportör ingår i församlingens ad hoc-delegationer för valövervakning. Samarbetet får sin konkreta innebörd när det berörda landet genomför och tillämpar granskningsrapportens rekommendationer. Efterlevnaden av granskningens rekommendationer följs upp genom en dialog med landet och påbörjas ett år efter avslutad granskning.

Granskningsutskottets årsrapport (dok. 10960, res. 1515) redogjorde för verksamheten i utskottet under perioden maj 2005–juni 2006. Tio länder har varit föremål för granskning. Församlingen debatterade år 2006 två landrapporter: Bosnien och Hercegovina och Georgien. Andra stater som för närvarande är föremål för granskning är Albanien, Armenien, Azerbajdzjan, Monaco, Moldavien, Ryssland, Serbien och Ukraina.

Numera lämnar granskningsutskottet även en periodiskt återkommande rapport om länder som inte är under regelrätt granskning. I årsrapporten ingick således rapporter om elva länder: Andorra, Belgien, Cypern, Danmark, Estland, Finland, Frankrike, Kroatien, Tjeckien, Tyskland och Österrike (dok. 10960 bilaga).

Ackreditering av ledamöter kan användas som ett instrument för att granska huruvida medlemsländerna fullföljer sina åtaganden. Enligt stadgan ska församlingen vid öppnandet av den årliga sessionen kontrollera och ratificera medlemmarnas och gästernas ackreditering (6 § 3). Bristande jämställdhet kan leda till beslut att upphäva rösträtten för nyutnämnda delegationer. Enligt församlingens stadga ska det underrepresenterade könet i varje delegation företrädas i minst samma utsträckning som i det nationella parlamentet. I

varje fall måste en person i delegationen vara av det underrepresenterade könet.

Församlingens frågestund i samband med sessionerna ger tillfälle att följa upp huruvida ministerkommittén verkställer församlingens rekommendationer. Fyra gånger om året redogör utrikesministern för ministerkommitténs ordförandeland för verksamheten i ministerkommittén. Ledamöterna har sedan möjlighet att ställa frågor till utrikesministern.

2.5.1 Granskning genom frågor till ministerkommittén

Även utanför sessionerna kan församlingens ledamöter ställa skriftliga frågor och begära svar från ministerkommitténs ordförande. En sådan fråga från *Göran Lindblad* gällde åtgärder som ministerkommittén avsåg vidta för att få Ryssland att leva upp till sina skyldigheter avseende fria medier. Frågan hade ställts bl.a. mot bakgrund av Rysslands beslut år 2005 att utvisa STV:s korrespondent. Svar på frågor från parlamentariker kräver enhällighet inom ministerkommittén, som dock inte kunde enas om svar till Lindblads fråga.

Göran Lindblad efterlyste en förklaring från den ryske utrikesministern Lavrov när det gällde indragna viseringar för svenska och andra deltagare i ett forum i Moskva i september 2006. Lindblad inledde sin fråga med att säga att det ryska ordförandeskapet inom Europarådet hade kritiserats av dem som ansåg att Ryssland inte förtjänat att bli ordförandeland. Enligt Lavrov, som på grund av tidsbrist svarade skriftligt, har Ryssland garanterat åsiktspluralism även för medierepresentanter.

Med anledning av mordet på den ryska journalisten Anna Politkovskaja ställde *Göran Lindblad* en fråga om ministerkommitténs intentioner att säkerställa att Ryssland lever upp till sina åtaganden som Europarådsmedlem. Det är medlemsstaternas skyldighet att tillförsäkra alla individer yttrande- och mediefrihet. Skyddet av dessa rättigheter ingår i Rysslands åtagande som medlem av Europarådet.

Den spända situationen mellan Ryssland och Georgien och trakasserier av människor med georgiskt ursprung i Ryssland var ämnet i Lindblads fjärde fråga. Han efterlyste åtgärder från ministerkommitténs sida för att förmå Ryssland att uppfylla de åtaganden som medlemskapet medför.

2.5.2 Valövervakning

Valövervakning är ett komplement till granskningen av efterlevnaden av medlemsländernas åtaganden. Parlamentarikerförsamlingen har under de senaste åren engagerat sig i ett stort antal valövervakningsinsatser framför allt i Central- och Östeuropa, oftast i samarbete med Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) och Europaparlamentet.

Parlamentariker som valövervakare bedöms politiskt vara av stor betydelse trots att de nästan enbart deltar som korttidsobservatörer. Den parlamentariska församlingen har under 2006 sänt valövervakare till Azerbajdzjan, Bosnien

och Hercegovina, Makedonien, Montenegro, Ryssland, Serbien, Ukraina och Mexiko.

För att harmonisera principer för valobservation och bedömning av valadministration har församlingen antagit en uppförandekod i valfrågor, rek. 1595 (2003).

2.5.3 Observatörer

Utomeuropeiska länder har möjlighet att delta i Europarådets verksamhet. Europarådets andra toppmöte år 1993 skapade en ny typ av observatörsstatus för utomeuropeiska länder. Det är ministerkommittén som beslutar om ett lands observatörsstatus. Beslutet träder i kraft sedan parlamentarikerförsamlingen har lämnat ett positivt yttrande. Med stöd av beslutet får en observatör delta i det samarbete som är underställt ministerkommittén. Ett land med observatörsstatus måste dessutom anhålla om att få sända observatörer till den parlamentariska församlingen som fattar beslut i frågan. Israel, Kanada och Mexiko medverkade under 2006 som observatörer i den parlamentariska församlingen. Sydkorea har ansökt om observatörsstatus.

Församlingen har inlett en politisk dialog med Kazakstans parlament genom att församlingens president undertecknat en överenskommelse med Kazakstans parlament. Syftet med överenskommelsen är att främja parlamentarisk demokrati, rättsstatens principer och respekten för de mänskliga rättigheterna i landet. Överenskommelsen är det första av sitt slag som församlingen undertecknat.

Underutskottet för relationer med icke-medlemsländer har till uppgift att sköta kontakterna med observatörerna.

2.6 Politiska frågor

2.6.1 Europarådets tredje toppmöte

Europarådets tredje toppmöte mellan regerings- och statschefer i Warszawa i maj 2005 har angett tonen för församlingens verksamhet även under 2006. Syftet med toppmötet var att stärka organisationen. Samtidigt var toppmötet ett tillfälle för alla medlemsländer att bekräfta sitt stöd för de gemensamma värdena och ge ett tydligt politiskt mandat för organisationen inför kommande år. Församlingen har bidragit genom debatter, resolutioner och rekommendationer till uppföljningen av toppmötets beslut.

Det tredje toppmötet antog en politisk deklaration och en handlingsplan. Deklarationen klargör att Europarådets verksamhet ska bidra till organisationens grundläggande mål om mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer.

Handlingsplanen omfattar kärnområdena, nya utmaningar, åtgärder för ett integrerat samhälle, samarbete med andra internationella organisationer och uppföljning av genomförandet av toppmötets beslut. Toppmötet beslutade

även om en ny verksamhetsform, nämligen ett europeiskt forum för demokratins framtid. Det beslutade också att tillsätta en grupp med visa personer med uppgift att se över domstolens verksamhet. Tre nya konventioner öppnades för undertecknande. Luxemburgs premiärminister *Jean-Claude Juncker*, själv f.d. ledamot i församlingen, fick i uppdrag av toppmötet att skriva en rapport om relationen mellan EU och Europarådet. Rapporten redovisades för församlingen vid aprilsessionen.

Toppmötets syfte var att ge Europarådet möjlighet att stärka redan existerande verksamhet. Europarådet behöver också göras mer synligt för omvärlden. Församlingen har välkomnat toppmötets resultat. Församlingen har också efterlyst tillräckliga resurser både för att genomföra toppmötets prioriteringar och för att garantera Europadomstolens effektivitet.

Församlingens president har genom ett antal brev uppmanat de nationella delegationerna att följa upp toppmötets resultat på nationell nivå. Europarådsdelegationen har gett riksdagens utredningstjänst i uppdrag att under två års tid följa tillämpningen på nationell nivå i Sverige. Uppföljningen sker i flera steg. Två promemorior under våren 2006 har redovisat delstudier om åtgärder inom områdena våld mot kvinnor respektive barns rättigheter och våld mot barn. En omfattande översiktlig kartläggning av arbetet med genomförandet av tredje toppmötets beslut i Sverige blev klar i december. Arbetet med uppföljningen avslutas i slutet av 2007.

I anslutning till detta arbete har Europarådsdelegationen låtit översätta toppmötets slutdokument, Warszawadeklarationen och toppmötets handlingsplan till svenska.

För att garantera församlingens aktiva deltagande i det europeiska forumet för demokratins framtid har det politiska utskottet tillsatt ett nytt ad hoc-utskott för att förbereda församlingens synpunkter. *Carina Ohlsson* har under 2006 ingått i ad hoc-utskottet.

2.6.2 Europarådets relationer med andra internationella organisationer

Det fjärde avsnittet i toppmötets handlingsplan handlar om främjandet av samarbete med andra internationella och europeiska organisationer och institutioner. Stats- och regeringscheferna vid toppmötet uppmanade Europarådet att stärka relationerna till EU inom mänskliga rättigheter, pluralistisk demokrati och rättsstatlighet samt på de rättsliga, kulturella och sociala områdena. Europarådets samarbetsstrukturer och institutioner bör anlitas i detta sammanhang.

Toppmötet ansåg att Europarådet är förpliktat att öppna en ny dialog mellan Europa och dess grannregioner – södra Medelhavet, Mellanöstern och Centralasien – på grundval av ovan nämnda principer. Europarådet spelar en viktig roll i främjandet av en dialog om globalt beroende och solidaritet och har ett uppdrag att främja europeisk medvetenhet om tvärkulturella och utvecklingsinriktade frågor. Avsikten är att stärka samarbete och samverkan

både inom Europarådet och med andra regionala och internationella institutioner.

Dialogen med andra organisationer av betydelse för Europa har fortsatt under 2006. Europarådet samarbetar med både allmänpolitiska organisationer och fackorgan. Samarbete mellan EU, OSSE och Europarådet, deras respektive parlamentariska församlingar samt med FN och dess fackorgan utvärderas vid särskilda debatter i den parlamentariska församlingen och i samband med möten mellan ledande representanter för dessa institutioner.

2.6.2.1 FN

FN:s generalförsamling har sedan 2000 årligen inkluderat en debatt om relationerna mellan FN och Europarådet på sin dagordning. När det gäller att möta globala hot sätter församlingen sin tro till multilaterala lösningar. Församlingen har uttryckt starkt stöd för reformer av institutionerna inom FN och betonat vikten av att vitalisera generalförsamlingens arbete och effektivisera säkerhetsrådets arbetsmetoder. Församlingen har länge förespråkat en ökad parlamentarisk medverkan i FN samt föreslagit att Europarådets representation i FN:s högkvarter ska permanentas.

På den svenska delegationens initiativ inbjöds *Jan Eliasson*, ordföranden för FN:s 60:e generalförsamling, att tala inför församlingen i Strasbourg. Vid församlingens debatt om *FN:s parlamentariska dimension* (dok. 10771, res. 1476) i januari höll Eliasson ett tal om reformarbetet i FN och möjliga steg för ökad involvering av parlamentariker i FN-frågor.

Parlamentarikerna har en möjlighet att på den nationella nivån påverka regeringen i FN-arbetet och sprida kännedom om innebörden av FN-beslut.

Församlingen önskar ett mer utvecklat samarbete med FN och dess organ i framtiden. Församlingen förespråkar, liksom tidigare, en stärkt parlamentarisk dimension i FN. Ett systematiskt deltagande av parlamentariker skulle minska FN:s demokratiska underskott och medföra andra positiva effekter. En rådgivande parlamentarisk FN-församling bestående av såväl ledamöter från nationella parlament som regionala parlamentariska församlingar är ett framtida mål.

2.6.2.2 EU

Efter Bulgariens och Rumäniens EU-tillträde i januari 2007 har EU 27 medlemsländer. Samtliga är medlemmar också i Europarådet. EU:s utvidgning och behovet av att reformera dess institutioner har intensivt följts av den parlamentariska församlingen, och utvidgningens konsekvenser har debatterats från olika perspektiv.

Luxemburgs premiärminister *Jean-Claude Juncker* presenterade vid april-sessionen sin rapport om relationerna mellan Europarådet och EU. EU:s och Europarådets gemensamma värdegrund är baserad på principer om mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatlighet. Europarådet har genom sitt breda medlemskap en möjlighet att företräda hela Europa på ett sätt som EU inte

kan, enligt Juncker. Särskilt borde Europarådets unika kompetens när det gäller skyddet av de mänskliga rättigheterna och normskapandet bättre tas till vara. EU varken kan eller bör ta över på dessa områden.

Juncker tog upp femton konkreta åtgärder som borde genomföras i nuläget. Flera av förslagen är kända och har tidigare debatterats i olika sammanhang. Bland dessa finns förslaget att EU tillträder Europakonventionen. Europarådets kompetens och granskningsinstrument inom mänskliga rättigheter bör erkännas av EU:s organ. Den föreslagna EU-myndigheten för grundläggande rättigheter bör fokusera på frågor som gäller genomförandet av gemenskapsrätten. Genom att rätt utforma mandaten kan dubbelarbete och överlappning undvikas. EU och Europarådet bör inrätta ett gemensamt rättsligt område. EU borde utveckla samarbetet med Europarådets MR-kommissarie. Det bör finnas en möjlighet för EU-institutioner att rådfråga MR-kommissarien i ärenden som angår de mänskliga rättigheterna. Samarbetet mellan EU och Europarådet bör omfatta även ungdomsfrågor, utbildning, kultur och interkulturell dialog. EU och Europarådet bör utveckla metoder för att främja och stärka demokratin. Samarbetet inom EU:s grannskapspolitik bör fokusera på Europarådets medlemsstater och Vitryssland. Institutionella samarbetsformer bör utvecklas. Ett starkare engagemang från ministrarna i Europarådets arbete efterlyses. Europarådets behov av resurser behöver säkerställas. Slutligen ansåg Juncker att EU:s medlemskap i Europarådet skulle kunna vara möjligt år 2010.

EU-kommissionens ordförande *José Manuel Barroso* och Europeiska rådets ordförande *Wolfgang Schäussel* talade också inför församlingen i detta sammanhang.

Efter debatten antog församlingen en rekommendation (dok. 10892, rek. 1743). Parlamentarikerförsamlingen kräver större delaktighet i utarbetandet av en överenskommelse med EU och förutsätter att ministerkommittén konsulterar parlamentarikerna innan beslut fattas i frågan. Uppföljningen av överenskommelsen är en viktig fråga som hänger ihop med uppföljningen av Junckerrapporten.

I sin kommentar till Junckers rapport sade sig *Mats Einarsson* vara säker på att rapporten utgör ett viktigt instrument i fortsatta diskussioner om Europas politiska arkitektur. I samarbetet mellan EU och Europarådet är det viktigt att undvika dubbelarbete. EU:s ekonomiska resurser överskrider vida Europarådets, vars starka sidor utgörs av expertis, erfarenhet och skapande av internationell rätt. Genom fördelning av resurser signalerar regeringar sina prioriteringar. Om regeringar inte förstått Europarådets betydelse är det upp till parlamentariker att ta fram bevis.

2.6.3 Globalisering

Även om Europarådet är en regional organisation bevakar den parlamentariska församlingen den politiska och ekonomiska utvecklingen i hela världen. Med sin värdegrund har Europarådet goda förutsättningar att delta i en debatt om globaliseringens olika dimensioner.

Europarådets roll bör vara att söka föra den internationella dialogen framåt och förvandla konfrontation till dialog.

2.6.4 Kampen mot terrorismen

Kampen mot den internationella terrorismen har varit ett återkommande tema i församlingen efter terrorattacken mot USA den 11 september 2001. Den upplevdes som ett direkt hot mot den öppna demokratiska samhällsmodellen och de grundläggande värden som Europarådet slår vakt om. Församlingen har fördömt terrorism som ett hot mot internationell fred och säkerhet. En följd av den internationella kampen mot terrorism har blivit att många länder i snabb takt genomdrivit skärpta lagar. Det finns risk för otillräckligt underbyggda beslut när ärenden forceras fram. Rättsstatens principer får inte underordnas strävan att effektivare kunna bekämpa hoten från den internationella terrorismen. Församlingen har uttalat att det vid antagandet av antiterroristlagar i medlemsländerna gäller att försvara fundamentala mänskliga rättigheter och att inte underminera dem.

Vid toppmötet i Warszawa öppnades för underskrift två konventioner i syfte att intensifiera kampen mot terrorism, den europeiska konventionen om penningtvätt och finansiering av terrorism (CETS 198) samt konventionen om förebyggande av terrorism (CETS 196). Dessa konventioner har dock ännu inte trätt i kraft. Europarådet har tidigare antagit flera konventioner som syftar till att bekämpa terrorism, t.ex. den europeiska konventionen om bekämpande av terrorism (CETS 90), den europeiska utlämningskonventionen (CETS 24) och den europeiska konventionen mot IT-relaterad brottslighet (CETS 185).

2.6.5 Tjetjenien

Den militära konflikten i Tjetjenien har varit ett av de dominerande debattämnen vid församlingens sessioner sedan år 2000. Situationen i Tjetjenien har under dessa år karakteriserats av grova kränkningar av de mänskliga rättigheterna, kränkningar av folkrätten och krigsförbrytelser begångna av båda sidor i konflikten. Trots den påstådda normaliseringen pågår ett lågintensivt krig i Tjetjenien där civila dagligen försvinner eller dödas. I sin kritik har församlingen fokuserat på brott mot de mänskliga rättigheterna under kriget. Frustrationen över oförmågan att skapa fred i Tjetjenien har varit uppenbar i den parlamentariska församlingen.

Den gemensamma arbetsgrupp som upprättades år 2001 mellan församlingen och den ryska statsduman har ersatts av ett ad hoc-underutskott i det politiska utskottets regi för att organisera rundabordssamtal om det politiska läget i Tjetjenien. Avsikten är att tillsammans med ryska och tjetjenska representanter följa utvecklingen i Tjetjenien. *Göran Lindblad* ingår i ad hoc-underutskottet.

Vid januarisessionen debatterade församlingen en rapport om *kränkningar av de mänskliga rättigheterna i Tjetjenien* (dok. 10774, rek. 1733, res. 1479). Församlingen oroar sig över de omfattande kränkningar av de mänskliga

rättigheterna som fortsätter att förekomma i Tjetjenien och även i grannregioner i norra Kaukasien. Sedan 2004 har ministerkommitténs granskning av läget av de mänskliga rättigheterna i Tjetjenien inte resulterat i några beslut. Församlingen kritiserar ministerkommittén även på grund av att den ignorerat församlingens rekommendation 1600 (2003). När det saknas en effektiv reaktion från Europarådets verkställande organ inför allvarliga kränkningar av de mänskliga rättigheterna drabbar det hela organisationens trovärdighet, menar församlingen.

2.7 Demokrati och mänskliga rättigheter

Europarådets bärande idé är att respekt för de mänskliga rättigheterna skapar en fast grund för fred och säkerhet. Europarådets konvention om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (CETS 5) undertecknades 1950. Konventionen övervakas av Europadomstolen i Strasbourg. Europadomstolen är sammansatt av 46 domare, en från varje land som tillträtt Europakonventionen. Europadomstolens domare väljs på sex år av den parlamentariska församlingen. Regeringarna har nomineringsrätt.

Församlingens riktlinjer vid val av nya domare till Europadomstolen anger att nomineringsförfarandet i medlemsstaterna bör vara öppet och att båda könen ska finnas representerade bland de tre kandidaterna. Kandidaterna ska ha erfarenhet av MR-sektorn.

Som följd av Europarådets utvidgning har antalet domstolsärenden ökat kraftigt. Upprepade varningar har framförts i parlamentarikerförsamlingen om att Europadomstolen riskerar att förlora sin trovärdighet om eftersläpningen i ärendehantering fortsätter. Det är medlemsländernas gemensamma ansvar att garantera att domstolen även fortsatt kan arbeta effektivt. Ett nytt protokoll nr 14 till Europakonventionen (CETS 194), som öppnades för underskrift år 2004, utarbetades för att se över konventionen så att domstolen ska kunna klara av sin arbetsbörda. När konventionen träder i kraft kommer domarna att väljas för nio år utan möjlighet till omval.

Vid det tredje toppmötet bekräftade stats- och regeringscheferna sin vilja att med alla lämpliga medel säkerställa att konventionen för skydd av mänskliga rättigheter och grundläggande friheter blir varaktigt verkningsfull. För detta ändamål ges Europadomstolen erforderligt stöd. Häri ingår den planerade ratifikationen av protokoll nr 14 till konventionen, som är synnerligen viktig för att Europakonventionen ska förbli verkningsfull.

Vid årsskiftet 2006/07 hade 45 medlemsländer ratificerat det nya protokollet nr 14. Det är nu bara Ryssland som inte gjort det. I ett pressmeddelande den 22 december 2006 uttryckte generalsekreterare Davis sin besvikelse över att den ryska statsduman inte tagit beslut om ratifikationen.

2.7.1 Europeiskt forum för demokratins framtid

Vid Europarådets toppmöte i Warszawa i maj 2005 beslutade stats- och regeringscheferna bl.a. om en ny verksamhetsform. Ett europeiskt forum för demokratins framtid inrättades för att stärka demokrati, politiska friheter och medborgarnas deltagande. Ryssland var värd för det andra forumet under rubriken ”Politiska partiers roll i uppbyggandet av en demokrati” som ägde rum i Moskva den 17–18 oktober 2006.

Forumet är tänkt att vara en flexibel process för att stimulera idé- och erfarenhetsutbyte inom och mellan Europarådets medlemsländer i demokratifrågor. Syftet är att utbyta idéer och information om demokratiutvecklingen på nationell nivå i medlemsländerna. Forumets uppgift ska vara att identifiera och utvärdera betydande demokratiinitiativ, utveckla standarder för demokratiutveckling och sprida kunskap bland medlemsstaterna. Forumet ska samla företrädare för politiska partier, förtroendevalda på lokal, regional och nationell nivå, forskare, enskilda organisationer m.fl. med intresse för att fördjupa och stärka demokratin.

Vid forumet i Moskva deltog ca 300 personer som representerade politiska partier i medlemsländerna, partinätverk, parlament, myndigheter och frivilligorganisationer. Från den svenska Europarådsdelegationen deltog *Göran Lindblad*, *Pär Axel Sahlberg* och *Mats Einarsson*.

Statsdumans talman *Boris Gryslow* var värd för forumet. Andra inlednings- talare var Rysslands utrikesminister *Sergej Lavrov*, församlingens president *René van der Linden* och generalsekreterare *Terry Davis*.

Van der Linden underströk i sitt tal församlingens ledande roll i forumverksamheten. Medborgares likgiltighet när det gäller politik är en bekymmersam trend som måste vändas. Davis berörde samma tema. Medborgares förtroende och stöd för politiska partier visar en sjunkande tendens, och han efterlyste resoluta åtgärder för att stärka medborgarnas delaktighet.

Den finske riksdagsledamoten *Mikko Elo* och *Vladimir Shveitser* från den ryska vetenskapsakademien introducerade forumets tema innan deltagarna fortsatte arbetet i tre arbetsgrupper som handlade om politiska partiers roll och ansvar, samverkan mellan politiska partier och andra aktörer i den demokratiska processen samt möjligheter att stärka demokratiska institutioner.

Forumets slutsatser kommer att utgöra underlag för en rapport till den parlamentariska församlingen. Dessutom finns det planer på att utarbeta en uppförandekod för politiska partier som ska täcka bl.a. det lagliga och administrativa ramverket, oppositionens roll, finansieringen av politiska partier och valkampanjer, ansvarsutkrävande, internt beslutsfattande, nomineringar av partiets kandidater, jämställdhet och kvinnors deltagande, unga människors deltagande, minoriteters deltagande, kommunikation med väljare, samspel mellan partier och frivilligorganisationer samt partiernas tillgång till medier.

Förberedelserna inför nästa forum som äger rum den 13–15 juni 2007 i Stockholm och Sigtuna utgör en del av uppföljningen. Det kommer att handla om kopplingen mellan demokrati och MR-frågor.

2.7.2 Avskaffandet av dödsstraffet

Rätten till liv är en mänsklig rättighet och respekt för liv tillhör Europarådets grundläggande värderingar. Därför ställer Europarådet kategoriska krav på dödsstraffets avskaffande och har som mål att avskaffa dödsstraffet inte bara i Europa utan i hela världen. Kampen för att avskaffa dödsstraffet gör långsamt men stadigt framsteg världen över. Förekomsten av dödsstraff i några medlems- och observatörsländer har varit ett ständigt föremål för intensiv bevakning i församlingen. Vid junisessionen kritiserade församlingen återigen tillämpningen av dödsstraff i USA och Japan, båda observatörsländer i Europarådet, och krävde dess avskaffande (dok. 10911, rek. 1760).

Vid årsskiftet 2006/07 hade 45 av rådets 46 medlemsstater ratificerat tilläggsprotokoll nr 6 till Europakonventionen som förbjuder dödsstraff (CETS 114). Sedan Monaco i november 2005 ratificerat tilläggsprotokollet är det enbart Ryssland som inte gjort det. Ett moratorium gäller dock i landet.

Genom ett tilläggsprotokoll till Europakonventionen (CETS 187) har dödsstraffet förbjudits även i krigstid. Tilläggsprotokoll nr 13 kompletterar det förbud mot dödsstraff i fredstid som funnits sedan 1985. För de stater som ratificerar tilläggsprotokollet blir dödsstraffet förbjudet även i krigstid och när det råder fara för krig.

Europarådet har verksamt bidragit till att Europa är en zon där dödsstraffet avskaffats, med undantag för Vitryssland som står utanför Europarådet och är det sista landet i Europa som fortfarande verkställer dödsstraff.

Libyens högsta domstol bekräftade i december 2006 dödsdomen för de fem bulgariska sjuksköterskor och en palestinsk läkare som sedan 1999 suttit fängslade i Libyen dömda till döden för att enligt åklagaren ha smittat 400 barn med hiv. Församlingen har tidigare vädjat till Libyen att släppa de anklagade fria. Församlingens president sade sig i ett pressmeddelande den 19 december 2006 vara chockerad över beslutet. Han vädjade till myndigheter i Libyen att inte verkställa dödsdomarna och omedelbart befria läkarpersonalen.

I ett annat pressmeddelande den 30 december 2006 beklagade församlingens president avrättningen av Saddam Hussein i Irak. Avrättningen bidrar inte till att skapa rättvisa, inte heller sätter den stopp för våld, sade han.

2.7.3 Uppföljning av verkställighet av Europadomstolens beslut

De till Europakonventionen anslutna staterna förbinder sig att erkänna domstolens obligatoriska jurisdiktion. Att verkställa Europadomstolens domar är av stor betydelse och utgör en väsentlig del i den europeiska mekanismen för att skydda de mänskliga rättigheterna. Det faktum att flera av Europadomstolens domar flera år efter avgörandet inte blivit verkställda riskerar att underminera det system som byggts upp under Europakonventionen. Det är därför med stor oro församlingen följt utvecklingen och uttalat sig i ärendet. För att ta itu med problemet har församlingen föreslagit att ministerkommittén intar en striktare hållning mot de medlemsländer som brister i verkställighet av domar. Församlingen har vidare rekommenderat bl.a. att europeisk domstols-

praxis införlivas i den nationella lagstiftningen och att myndigheterna i medlemsländerna effektiviserar verkställigheten av domar.

Församlingen har åtagit sig att regelbundet följa domarnas verkställighet. Således är verkställigheten av domarna från Europadomstolen en återkommande punkt på dagordningen för det juridiska utskottet och församlingen.

Förhoppningar om att en välbehövd reform av Europadomstolen skulle sättas i gång inom en nära framtid genom protokoll nr 14:s ikraftträdande visade sig vara ogrundade när den ryska statsduman i slutet av december avstod från ratifikation av protokoll nr 14.

2.7.4 Mekanismer för att skydda de mänskliga rättigheterna

Europarådets *kommissarie för de mänskliga rättigheterna* inrättades under 1999 och den första kommissarien *Alvaro Gil-Robles* (Spanien) mandatperiod på sex år började i januari 2000. Vid höstsessionen 2005 valde församlingen ambassadör *Thomas Hammarberg* (Sverige) till Europarådets nye kommissarie för de mänskliga rättigheterna. Han tillträdde som MR-kommissarie i april 2006. Församlingens aprilsession inleddes genom att den nytilträdde MR-kommissarien presenterade sin syn på uppdraget under mandatperioden.

Den europeiska konventionen om *förhindrande av tortyr och annan omänsklig och förnedrande behandling eller bestraffning* (CETS 126) antogs av ministerkommittén i juni 1987 och trädde i kraft den 1 februari 1989. Konventionen har ratificerats av samtliga medlemsstater. Sverige ratificerade konventionen den 21 juni 1988. Europeiska kommittén till förhindrande av tortyr och omänsklig eller förnedrande behandling, CPT, som upprättats enligt konventionen för att undersöka behandlingen av frihetsberövade, inledde sin verksamhet 1990. Kommittén består av en representant från varje medlemsland. De nationella delegationerna nominerar kandidaterna och valet sker i ministerkommittén. Sedan 2003 är jur.kand. Ann-Marie Orlén den svenska representanten i CPT. Mandatperioden sträcker sig till den 20 december 2009.

2.7.5 Jämställdhet mellan kvinnor och män

Europarådets verksamhet för att utveckla jämlikhet mellan kvinnor och män är ett väsentligt led i organisationens arbete för att främja en pluralistisk demokrati, förankrad i rättsstatens principer och respekt för de mänskliga rättigheterna. Utskottet för frågor om jämställdhet mellan kvinnor och män har varit verksamt sedan januari 1998. Utskottets uppdrag är att föreslå åtgärder och bevaka att medlemsstaterna lever upp till sina åtaganden på detta område. Det skall främja jämställdhet bl.a. genom att anordna seminarier, konferenser och utfrågningar. I församlingen är den kvinnliga representationen (ca 20 %) inte tillfredsställande.

Församlingen har under de senaste åren antagit en lång rad rekommendationer som gäller några av de värsta formerna av kvinnoförtryck och diskriminering. Församlingen har sedan 1997 efterlyst en europeisk konvention för att bekämpa människohandeln. Tusentals människor, framför allt kvinnor och

barn, hamnar i människohandlars händer och blir sexuellt utnyttjade, förslavade eller blir av med några av sina organ. De vinster som görs inom denna handel är stora. Däremot är risken att åka fast låg. Därmed har människohandel blivit den internationellt mest lukrativa branschen efter narkotika- och vapenhandeln. En ny konvention mot människohandel utarbetades under 2004–2005 och öppnades för underskrift vid det tredje toppmötet (CETS 197). Konventionen är avsedd att komplettera FN-protokollet i samma ämne genom att stärka skyddet för offren för människohandel och genom att etablera en effektiv övervakningsmekanism.

2.7.6 Europarådets kampanj mot våld mot kvinnor i nära relationer

Den parlamentariska församlingen har beslutat att ge sitt fulla stöd till det tredje toppmötets beslut om en paneuropeisk kampanj mot våld mot kvinnor i nära relationer och antog vid junisessionen en resolution om riktlinjer för kampanjen på parlamentarisk nivå (dok. 10934, rek. 1759, res. 1512). Våld mot kvinnor är ett allvarligt brott mot mänskliga rättigheter och strider mot grundläggande demokratiska värden. Europarådet har sedan 1985 beaktat våld mot kvinnor som en särskild del av arbetet med FN:s konvention om mänskliga rättigheter. Våldet mot kvinnor är ett samhällsproblem utan nationella gränser och måste motverkas på europeisk och internationell nivå. Europarådets kampanj mot våld mot kvinnor i nära relationer inleddes officiellt vid en ceremoni i Madrid den 27 november och avslutas på våren 2008.

Den svenska Europarådsdelegationen har utsett *Carina Hägg* till kampanjansvarig i riksdagen. Som stöd har hon en arbetsgrupp som består av två experter, *Cecilia Back* från socialutskottet och *Lars Franzén* från justitieuutskottet, *Charlotte Albrektsson* från Riksdagens utredningstjänst som sekreterare och *Kirsti Pulkka-Ericson* från Riksdagens internationella kansli som sammankallande. Riksdagsstipendiaten *Katharina Tollin* är adjungerad i arbetsgruppen.

Som ett led i kampanjen hölls en utfrågning i riksdagen den 30 mars 2006 i samarbete med församlingens underutskott mot våld mot kvinnor.

2.8 Ekonomiska, kulturella och sociala frågor m.m.

Europarådet ska enligt artikel 1 i sin stadga (CETS 1) utöver att värna de mänskliga rättigheterna dryfta frågor av gemensamt intresse bl.a. på de ekonomiska, sociala, kulturella, vetenskapliga, juridiska och administrativa områdena. Den parlamentariska församlingen har fackutskott som täcker dessa frågor. Det ingår i Europarådets roll att fokusera på de mest utsatta samhällsgruppernas villkor och rättigheter. Bland dessa grupper märks gamla, sjuka, handikappade, barn, kvinnor, minoriteter, flyktingar, katastrofoffer och tvångsförflyttade.

Församlingen är också parlamentariskt forum för att granska verksamheten i de mellanstatliga regeringsorganen Europeiska utvecklingsbanken, EBRD, och Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling, OECD. Rapporter om verksamheten inom OECD och EBRD finns varje år på församlingens dagordning.

Frågan i vilken mån Europarådet är berett och kapabelt att bidra till förbättrad dialog mellan olika kulturer blev aktuell under 2006 sedan europeiska medier publicerat Muhammedkarikatyrer. Vid junisessionen betonade församlingen behovet av ökad förståelse och samarbete mellan västvärlden och andra kulturer. Genom interkulturell dialog på lokal, nationell, regional och internationell nivå kan förståelse byggas upp mellan de stora religionerna, menade församlingen.

På grund av att Spanien, Italien, Malta och Grekland och andra länder under de senaste åren har upplevt en ökad invandring från Afrika hölls en brådskande debatt om denna problematik vid oktobersessionen (dok. 11053, rek. 1767, res. 1521). Både MR-frågor och förvaltning av migration ska utgöra utgångspunkten för ökat bilateralt och multilateralt samarbete. Men det behövs också åtgärder för att stävja kriminella nätverk som ägnar sig åt människosmuggling. MR-kommissarien *Thomas Hammarberg* påminde om den positiva sidan av migrationen. Rätten till rörelsefrihet skyddas genom Europakonventionens tilläggsprotokoll 4.

Mot bakgrund av fågelinfluensans snabba spridning och oron inför hälsorisker ställde *Michael Hagberg* en skriftlig fråga till ministerkommittén för att få svar på vilka gemensamma åtgärder Europarådet kan ta för att bekämpa spridningen av fågelviruset. I svaret betonade ministerkommittén vikten av det internationella samarbetet, där huvudrollen bör innehas av Världshälsoorganisationen.

Sedan 1955 har församlingen delat ut ett årligt pris till den europeiska stad, kommun eller region som på ett föredömligt sätt arbetat för att stärka Europasamarbetet. Priskommittén utgörs av ett underutskott i församlingens miljö- och jordbruksutskott. Europapriset 2006 tilldelades staden Szeged i Ungern.

Europarådets årliga museipris har utdelats sedan 1977. Dess syfte är att främja kännedom om Europas historia och kulturarv. Priskommittén utgörs av församlingens utskott för kultur, vetenskap och utbildning och beslutsunderlag läggs fram av det europeiska museiforumet. År 2006 tilldelades priset Churchillmuseet i London.

2.9 Möten och besök i Sverige

2.9.1 Europarådet – ett framtidsprojekt

Utrikesdepartementet anordnade den 22 mars en debatt om samarbetet inom Europarådet. Europarådsdelegationens presidium, *Carina Ohlsson* och *Anders G Högmark* medverkade i paneldebatten som handlade om vilken roll Europarådet kan spela på 2000-talet.

2.9.2 Utfrågning om våld mot kvinnor

Församlingens underutskott om våld mot kvinnor i samarbete med den svenska Europarådsdelegationen arrangerade en utfrågning om familjerelaterat våld i Riksdagshuset den 30 mars 2006. Den var ett första led i en tvåårig kampanj som Europarådet startat för att bekämpa våld mot kvinnor.

Utfrågningen inleddes av justitieminister *Thomas Bodström*. Bland ett 20-tal medverkande talade Europarådets biträdande generalsekreterare *Maud De Boer-Buquicchio* om Europarådets arbete på detta område. Våld mot kvinnor i nära relationer är ett allvarligt brott mot mänskliga rättigheter och strider mot grundläggande demokratiska värden. Våld mot kvinnor är ett samhällsproblem utan nationella gränser och måste motverkas på europeisk och internationell nivå. I Sverige har våld mot kvinnor uppmärksammats som en viktig politisk fråga sedan slutet av 1970-talet. Trots detta ökar kvinnomisshandeln i Sverige. Utvecklingen är inte unik, även i andra europeiska länder ser man liknande tendenser.

2.9.3 Barnets rättigheter

På inbjudan av den svenska Europarådsdelegationen och i samarbete med riksdagens socialutskott arrangerade församlingens utskott för social-, hälsovårds- och familje frågor ett seminarium om barnets rättigheter i riksdagen den 18–19 maj. Bland andra medverkade socialminister *Berit Andnor* och barnombudsmannen *Lena Nyberg*. *Drottning Silvia* avslutade seminariet. I programmet ingick även ett studiebesök på Karolinska Institutet och Astrid Lindgrens barnsjukhus.

2.9.4 Generalsekreterare Davis besök

I anslutning till Europarådets jämställdhetskonferens i Stockholm i juni besökte generalsekreterare *Terry Davis* riksdagen den 7 juni. Ett samtal med talman *Björn von Sydow* ingick i programmet där den svenska Europarådsdelegationen medverkade.

2.10 Gäster

Under 2006 gästades församlingen av EU-kommissionens ordförande José Manuel Barroso och vice ordförande Franco Frattini, Rumäniens president Traian Basescu och premiärminister Calin Popescu-Tariceanu, Serbiens president Boris Tadic, Luxembourgs premiärminister Jean-Claude Juncker, Turkiets premiärminister Recep Tayyip Erdogan, Albanis premiärminister Sali Berisha, Bulgariens premiärminister Sergej Stanisjev, Kroatins premiärminister Ivo Sanader, Ungerns premiärminister Ferenc Gyurcsany, Marockos biträdande utrikesminister Nouzha Chekrouni, FN:s generalförsamlings president Jan Eliasson, FN:s särskilda representant ang. våld mot kvinnor Yakin Ertürk, OECD:s generalsekreterare Angel Gurría, EBRD:s president Jean

Lemierre, det ryska federationsrådets talman Sergej Mironov, den mexikanska senatens talman Enrique Jackson Ramirez.

Rumäniens utrikesminister Mihai-Razvan Ungureanu i egenskap av ministerkommitténs ordförande under det första halvåret samt Rysslands utrikesminister Sergej Lavrov och bitr. utrikesminister Alexander Grusjko i samma egenskap under det andra halvåret informerade församlingen om verksamheten i ministerkommittén och svarade på frågor.

3 Den svenska representationen

För 2006 års session hade riksdagen anmält följande valda ombud och ersättare till församlingen och dess organ.

Ombud

1. Carina Ohlsson (s), delegationens ordförande
2. Anders G Högmark (m), delegationens vice ordförande
3. Birgitta Ahlqvist (s)
4. Helena Bargholtz (fp)
5. Conny Öhman (s)
6. Michael Hagberg (s)

Ersättare

1. Majléne Westerlund Panke (s)
2. Göran Lindblad (m)
3. Carina Hägg (s)
4. Jan Ertsborn (fp)
5. Pär Axel Sahlberg (s)
6. Mats Einarsson (v)

Ordföranden företräder delegationen i det ständiga utskottet. Dessutom ingår de politiska gruppernas ordförande ex officio i det ständiga utskottet. Det ständiga utskottet har fullmakt att besluta på församlingens vägnar under perioder då denna inte är samlad. Ombuden och ersättarna var fördelade på församlingens tio fackutskott. I fackutskotten, vilka sammanträder såväl under som mellan församlingens plenarmöten, bereds ärenden som församlingen har att besluta om. Utgående från utskottens betänkanden och förslag antar församlingen rekommendationer till ministerkommittén, resolutioner, yttranden och direktiv. Flertalet utskott har tillsatt underutskott, vilka i många fall är permanenta från session till session. Vidare kan ad hoc-utskott utses för en särskild fråga.

Under 2006 års session var ombuden och ersättarna fördelade på församlingens utskott och underutskott på sätt som anges nedan (ersättare i utskott inom parentes):

Ständiga utskottet (består av delegationsordföranden): Ohlsson, Einarsson (som ordförande i vänstergruppen, UEL)

Politiska utskottet: Ohlsson, Lindblad, Einarsson (som ordförande i vänstergruppen) (Sahlberg, Bargholtz)

Underutskottet för Mellanöstern: Lindblad (Sahlberg)

Underutskottet för externa relationer: Sahlberg (Ohlsson)

Underutskottet för Vitryssland: Ohlsson

Utskottet för juridiska frågor och mänskliga rättigheter: Ahlqvist, Ertsborn (Hägg, Hagberg)

Underutskottet för mänskliga rättigheter: Ahlqvist (Ertsborn)

Underutskottet om minoriteters rättigheter (bildat i april 2005): Ahlqvist (Ertsborn)

Utskottet för ekonomi och utveckling: Öhman, Högmark (Westerlund Panke, Lindblad)

Underutskottet för internationella ekonomiska relationer: Öhman (Högmark)

Underutskottet för utveckling av turistnäringen: Högmark

Utskottet för social-, hälsovårds- och familjefrågor: Bargholtz, tredje vice ordförande, Öhman (Ertsborn, Ahlqvist)

Underutskottet för barnfrågor: Bargholtz, ordförande (Ahlqvist)

Utskottet för migrations-, flykting- och befolkningsfrågor: Einarsson, andre vice ordförande, Hagberg (Ertsborn, Lindblad)

Underutskottet för migrationsfrågor: Lindblad (Hagberg)

Underutskottet för flyktingfrågor: Hagberg, vice ordförande

Utskottet för kultur, vetenskap och utbildning: Westerlund Panke, Sahlberg (Högmark, Ahlqvist)

Underutskottet för vetenskap och etik: Westerlund Panke, ordförande

Underutskottet för mediefrågor: Sahlberg (Ahlqvist)

Underutskottet för kulturarv: Högmark

Utskottet för miljö- och jordbruksfrågor samt lokala och regionala ärenden: Högmark, Ohlsson (Hägg, Einarsson)

Underutskottet för hållbar utveckling: Ohlsson

Underutskottet för lokal och regional demokrati: Högmark

Underutskottet för jordbruks- och livsmedelsfrågor: Högmark (Ohlsson)

Underutskottet för Europapriset: Hägg

Utskottet för jämställdhet mellan könen: Hägg, Ahlqvist (Bargholtz, Westerlund Panke)

Underutskottet om våld mot kvinnor: Hägg, ordförande, (Bargholtz)
 Underutskottet för jämlikt deltagande i beslutsfattande: Bargholtz (Ahlqvist)
 Underutskottet för människohandel: Hägg (Ahlqvist)

Utskottet för procedurfrågor och immunitet: Einarsson, tredje vice ordförande (Sahlberg)

Utskottet för granskning av medlemsländernas uppfyllande av sina åtaganden ("granskningsutskottet"; medlemmarna utses av partigrupperna): Hagberg

Vidare har delegaterna ingått i **ad hoc-utskott** enligt följande:

Ad hoc-utskottet för ordförande i politiska grupper (Presidential Committee): Einarsson (sedan 2003)

Ad hoc-utskottet för genomförande av paragraf 5 i resolution 1416 om konflikten i Nagorno Karabach-regionen, som hanteras av OSSE:s Minsk-konferens: Ohlsson

Ad hoc-underutskottet för organisering av en rundabordskonferens om den politiska situationen i Tjetjenien under resolution 1402 (2004): Lindblad

Ad hoc-underutskottet om demokratiforum: Ohlsson, Lindblad

Ad hoc-utskottet för övervakning av folkomröstningen i Serbien den 28–29 oktober: Bargholtz, Sahlberg

Partigrupper

- 1 Den socialistiska gruppen (Socialist Group, SOC) 186 medlemmar: Ohlsson, Ahlqvist, Öhman, Hagberg, Westerlund Panke, Hägg, Sahlberg
- 2 Det europeiska folkpartiet (Group of the European People's Party, EPP/CD) 184 medlemmar: Högmark, Lindblad
- 3 Alliansen för Europas liberaler och demokrater (ALDE) 103 medlemmar: Bargholtz, Ertsborn.
- 4 Den förenade europeiska vänstern (Group of the Unified European Left, UEL) 34 medlemmar: Einarsson, ordförande
- 5 Den europeiska demokratiska gruppen (EDG) 84 medlemmar: –

Dessutom fanns 29 delegater som inte tillhör någon partigrupp.

De politiska styrkeförhållandena i församlingen påverkar sammansättningen av sessionernas talarlistor samt de bidrag partigrupperna får via församlingens budget.

4 Huvudområden för församlingens verksamhet

4.1 Granskning av hur medlemsländerna uppfyller sina åtaganden

4.1.1 Azerbajdzjan

Församlingen har redan innan Azerbajdzjan blev medlem år 2001 följt utvecklingen i landet. Senast år 2005 granskades landets åtaganden. Parlamentsvalet i Azerbajdzjan i november 2005 genomfördes på ett sätt som föranledde kritik av de internationella valobservatörerna som i sin tur uppmärksammades av församlingen. Jämfört med presidentvalet 2003 hade framsteg gjorts men valet höll dock inte internationell standard. Problem förekom bl.a. med rösträkningen i vissa valkretsar, inskränkning av mötesfrihet inför valet och myndighetschefers inblandning i valkampanjen.

Vid januarsessionen beslutade församlingen att observera fyllnadsvalet i Azerbajdzjan i maj 2006 och först därefter besluta om konsekvenser för de azeriska delegaternas ackreditering (dok. 10807, res. 1480). Vid junisessionen var en rapport om *den demokratiska utvecklingen i Azerbajdzjan* (dok. 10959, res. 1505) på församlingens dagordning. Parlamentarikerna förde fram en lista på nödvändiga förändringar. Bland annat krävdes att inför valet 2008 Azerbajdzjans myndigheter fullt ut samarbetar med Europarådet. Församlingen beslutade att fortsätta övervakningen av landet.

4.1.2 Bosnien och Hercegovina

Bosnien och Hercegovina anhöll om medlemskap 1995. Efter sju års förberedelser blev landet i april 2002 medlem i Europarådet. Den första granskningsrapporten om Bosnien och Hercegovina presenterades 2004. Landets väg tillbaka till ett normalt och stabilt samhälle har visat sig lång. Enligt Daytonuppgörelsen består Bosnien och Hercegovina av en muslimsk-kroatisk federation och en bosnisk-serbisk republik. Det allmänna valet 2002 i Bosnien och Hercegovina bedömdes motsvara internationell standard, och landet hade därmed tagit ett positivt steg på väg mot att uppfylla sina åtaganden som medlem i Europarådet. Europarådet lämnade en lång lista med krav på förändringar som förutsättning för medlemskap. Bland annat krävdes att Bosnien och Hercegovina fullt ut följer Daytonavtalet och förbinder sig att lösa interna och internationella konflikter på ett fredligt sätt. Vidare krävdes att landet ska samarbeta med den internationella krigsförbrytartribunalen och utlämna de personer som anklagas för krigsförbrytelser. Granskningsutskottet har redogjort för en positiv men alltför långsam utveckling. Medan nästan en miljon flyktingar har återvänt till sina hem återstår det att klarlägga tusentals

försvunnas öden. Flera av de åtaganden som landet gjort återstår att förverkliga.

Vid junisessionen debatterade församlingen en rapport om en konstitutionell reform i Bosnien och Hercegovina (dok. 10982, res. 1513). Församlingen uppmanar till nya initiativ för att reformera landets konstitution och minska vikten av etnisk representation. Reformarbetet bör startas efter valet i oktober. En ny konstitution bör antas senast i oktober 2010 och Venedigkommissionen bör anlitas i konstitutionsreformen.

4.1.3 Georgien

Vid januarsessionen 2006 utvärderade församlingen de framsteg som *Georgien* gjort (dok. 10779, res. 1477). Utvecklingen i Georgien granskades senast i januari 2005 då församlingen ansåg att Georgien långt ifrån levde upp till sina åtaganden och skyldigheter som medlem av Europarådet. Två genomförda val, som generellt bedömts som fria och rättvisa, hade lagt en grund för landets utveckling efter rosornas revolution. En reform av polisväsendet, bekämpning av korruption samt åtgärder som resulterat i ökad religionsfrihet välkomnades. Församlingen ansåg dock att situationen i Georgien borde stabiliseras. Krav ställdes bl.a. på tidsramar för att underteckna och ratificera centrala Europarådskonventioner. Församlingen rekommenderade konstitutionella reformer och ansåg att den gällande 7-procentströskeln till parlamentet bör sänkas för att skapa förutsättningar för ett pluralistiskt och representativt parlament efter nästa val. Åganderätts- och ersättningsfrågor efter konflikterna i början av 1990-talet behöver snarast lösas genom lagstiftning. Vidare krävdes reformering av polis- och domstolsväsen, åtgärder för att förbättra förhållandena i fängelserna samt effektivisering av kampen mot korruption.

I den antagna resolutionen påminner församlingen att myndigheterna måste visa att deras agerande motsvarar principerna för demokrati, rättsstatlighet och respekt för de mänskliga rättigheterna. Församlingen uppmanar Georgien på nytt att utan dröjsmål ratificera ett antal konventioner och vidta åtgärder för att stärka de demokratiska institutionerna, fullfölja reformerna inom rättsväsendet och stärka skyddet av de mänskliga rättigheterna. Konflikterna i Abchazien och Sydossetien ska lösas fredligt. Europarådets medlemsländer uppmanas att bistå med finansiella resurser för att genomföra den handlingsplan för Georgien som ministerkommittén utarbetat.

Församlingen avser att fortsätta granska hur Georgien lever upp till sina åtaganden inom Europarådet.

4.2. Politiska frågor

4.2.1 Uppföljningen av det tredje toppmötet

Vid junisessionen debatterade församlingen *genomförandet av det tredje toppmötets beslut* (dok. 10958, 10868, 10971, rek.1756, rek. 1758) och slog

fast att Europarådets system för skydd av de mänskliga rättigheterna och dess effektivitet förblir en central fråga. Parlamentarikerna förespråkar öppenhet i övervakningen av medlemsländernas åtaganden. Enligt församlingen bör Europarådets normskapande funktion utnyttjas för att skapa ett verkligt europeiskt rättsligt område genom att harmonisera lagar i Europa. Parlamentarikerna uppmärksammar också behovet av normer och praxis när det gäller politiska val. Förbindelserna med EU fortsätter att vara en prioriterad fråga. Församlingens egna befogenheter kommer ständigt upp i debatter. Parlamentarikerna pekar på behovet av att utvärdera toppmötets resultat i en bred europeisk krets sammansatt av Europarådets institutioner och organ samt frivilligorganisationer. Församlingen vill också vara med om att bestämma över formerna för ett nytt organ, Forumet för demokratins framtid.

4.2.2 Misstänkta hemliga häktningar och olagliga mellanstatliga fängstransporter

Nyheter om CIA:s hemliga förhørscentraler för terrorismisstänkta och hemliga förflyttningar mellan läger har sedan hösten 2005 skapat internationell oro. Europarådets medlemsländer hade pekats ut som länder som haft hemliga fångelser där USA håller fångar utan rättigheter. Församlingens granskning har letts av den schweiziska ledamoten *Dick Marty* som utsetts till det juridiska utskottets rapportör i frågan. Vid januarsessionen presenterade Marty en rapport för församlingen som antog ett uttalande där alla medlems- och observatörsstater, EU och internationella organisationer uppmanas att samarbeta fullt ut när det gäller undersökningen. Europarådets medlemsstater har åtagit sig att efterleva Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna. Om misstankarna om fångelsernas existens visar sig vara riktiga handlar det om brott mot konventionen. Syftet med granskningen är dock att enbart söka efter sanningshalten i uppgifterna. Det handlar ingalunda om att vidta sanktioner mot ett eller flera länder.

Vid junisessionen debatterades Martys andra rapport om CIA:s illegala fångslanden och transporter av misstänkta terrorister (dok. 10957, rek. 1754, res. 1507). Som väktare av de mänskliga rättigheterna är det församlingens plikt att på internationell nivå slå larm när de mänskliga rättigheterna ignoreras eller när internationella normer undermineras. Församlingen har ett åtagande att förhindra och bekämpa terrorism men samtidigt måste den klart ta avstånd när det gäller de många och systematiska kränkningar av de mänskliga rättigheterna som begåtts under kriget mot terrorismen. USA har använt det nya rättsliga begreppet "fiendekombattant" och "rendition" som inte förekommer i folkrätten. Enligt församlingen är det fel att misstänkta terrorister har berövats sina grundläggande rättigheter och rätten till att få sin sak domstolsbeprövad. De har nekats advokathjälp och rättegång och har frihetsberövats utan tidsgräns. Församlingens huvudsyfte med granskningen är att förhindra att liknande kränkningar förekommer i framtiden. Medlemsländerna uppmanas till effektiva åtgärder så att illegala fängstransporter inte tillåts på medlemsländernas territorium eller i deras lufttrum.

I sitt debattinlägg sade *Helena Bargholtz* att hon stöder rapporten. Hon påpekade att riksdagen har spelat en aktiv roll för att undersöka omständigheterna kring utvisningen till Egypten av Ahmed Agiza och Mohammad Alzery som skedde år 2001 med hjälp av CIA. Den internationella kritiken av Sveriges agerande var berättigad, menade Bargholtz.

4.2.3 Kommunismens brott

Vid januarisessionen debatterade Europarådets parlamentariska församling *Göran Lindblads* rapport om *kränkningar mot de mänskliga rättigheterna begångna av totalitära kommunistiska regimer* (dok. 10765, res. 1481). Rapporten väckte stor internationell uppmärksamhet men den föreslagna rekommendationen som skulle förplikta ministerkommittén att ta ställning fick inte två tredjedels majoritet bland parlamentarikerna. Lindblad inledde genom att betona att det var hög tid för Europarådet att tydligt ta ställning angående de brott mot de mänskliga rättigheterna som begåtts av totalitära kommunistregimer och att ge offren upprättelse. Detta hade ännu inget internationellt organ gjort.

Församlingen slår fast att totalitära kommunistregimer, i Central- och Östeuropa under förra seklet och fortfarande på andra håll i världen, karakteriserats av omfattande brott mot de mänskliga rättigheterna. Brotten motiverades av klasskamp och proletariats diktatur. I den antagna resolutionen fördömer församlingen kraftfullt dessa kränkningar. Brotten består av mord på och avrättningar av individer och grupper, dödsfall i koncentrationsläger, svält, deportationer, slavarbete och andra former av fysisk massterror. De totalitära kommunistregimernas fall i Central- och Östeuropa har inte alltid följts av internationella undersökningar av de brott regimerna begått. De ansvariga för brotten har inte förts inför rätta av det internationella samfundet, vilket var fallet med de brott som begicks under nazismen. Detta har medfört att medvetenheten om brott begångna av de totalitära kommunistregimerna är svag. Församlingen uppmanar det internationella samfundet att tydligt ta ställning. Ökad kunskap och medvetenhet om dessa brott behövs som vägledning till ungdomar. Moraliskt ställningstagande och fördömande av brotten spelar en viktig roll i utbildningen av unga generationer. Kunskap är en av förutsättningarna för att undvika liknande brott i framtiden, och ett tydligt ställningstagande av det internationella samfundet kan vara vägledande för de ungas agerande framöver. Offren eller deras anhöriga förtjänar medkänsla, förståelse och erkännanden för sina lidanden understryker församlingen. Totalitära kommunistregimer är fortfarande aktiva i vissa delar av världen där de fortsätter att begå brott. Församlingen fördömer alla dessa brott. Europarådet med mänskliga rättigheter och rättsstatlighet som grundläggande värderingar är väl placerat för en debatt om kommunismens brott. Dessutom är alla tidigare europeiska kommunistländer, med undantag av Vitryssland, nu medlemmar i Europarådet. Församlingen uppmanar kommunistiska eller postkommunistiska partier som inte omprövat kommunismens och sin egen historia att göra så, att klart ta avstånd från brotten och att utan tvetydighet fördöma dem. Försam-

lingen anser att denna tydliga position kommer att bana väg för ytterligare försoning.

Å vänstergruppen UEL:s vägnar uppmanade *Mats Einarsson* församlingen att avvisa rapporten. Det innebar inte att vänstergruppen ifrågasatte att massiva brott begåtts av kommunistregimer liksom av andra regimer. Anledningen var att rapporten använde förbrytelseerna som skäl för att angripa, marginalisera och även kriminalisera en ideologi och en politisk rörelse vars mål var motsatta till dessa brott. Rapporten gjorde inte skillnad mellan brott begångna av regimer med kommunistisk stämpel och kommunismen som en ideologi. Denna sammanblandning var avsiktlig, menade Einarsson och tillade att många kommunister har kämpat för demokrati och mänskliga rättigheter. Vänstergruppen var enhällig i sitt stöd när det gällde Europarådets värderingar.

Anders G Högmark reflekterade i sitt debattinlägg över betydelsen av de beskrivningar över kommunistregimers brott som lagts fram under debatten och sina egna minnen. Han glädde sig över den utveckling som pågår i de nya demokratierna i Europa.

Eftersom rekommendationen inte fick tillräckligt stöd i församlingen ställde *Göran Lindblad* senare en skriftlig fråga till ministerkommittén med krav på att den tar ställning till de kränkningar av de mänskliga rättigheterna som begicks av totalitära kommunistiska regimer. Fördomandet är viktigt med hänsyn till respekten för offren och deras familjer samt för att liknande brott ska undvikas i framtiden. I sitt svar fördömer ministerkommittén brott begångna av kommunistiska regimer. Dröjsmålet med svaret till Lindblads skriftliga fråga visar att fördomandet av kränkningar av de mänskliga rättigheterna begångna av totalitära kommunistiska regimer fortsätter att vara en känslig fråga.

4.2.4 Libanonkrisen

Vid oktobersessionen anordnade församlingen en brådsakande debatt om *Libanonkrisen* (dok. 11056, res. 1520) med *Göran Lindblad* som rapportör. Församlingen beklagar de tragiska händelserna och det stora antalet döda i Libanon och Gaza sedan Israel i juni inlett sin militäroffensiv. Krisen i Libanon var den värsta sedan inbördeskrigets slut. Motsättningarna mellan de båda lägren har fördjupats under krisens gång. Församlingen fördömer både Hizbollahs terroristverksamhet och våldspolitik och Israels oproportionerliga användande av våld. Många oskyldiga medborgare har blivit offer för båda sidors godtyckliga attacker mot civila mål. Församlingen välkomnar det internationella samfundets ansträngningar för att få slut på fientligheterna, särskilt antagandet av resolution 1701 av FN och placering av en internationell fredsstyrka i Libanon.

Parlamentarikerna fastslår att en politisk dialog är avgörande för Mellanösterns framtid och efterlyser en möjlighet att starta en dialog mellan representanter för regionens parlament samt även med länder som inte direkt berörs av konflikten. Det behövs internationellt stöd för att åstadkomma stabi-

lare statliga strukturer i Libanon och garantera säkerheten i hela Mellanöstern. Församlingen vill starta en process i syfte att på parlamentarisk nivå sprida Europarådets värden och normer i regionen. Den föreslagna resolutionen antogs enhälligt.

4.2.5 Vitryssland

Vid januarsessionen debatterade församlingen *situationen i Vitryssland inför presidentvalet* (dok. 10806, 10814, rek. 1734, res. 1482). Församlingen har följt utvecklingen i Vitryssland sedan 1992 då landet ansökte om medlemskap i Europarådet. Parlamentarikerna är djupt besvikna över att Vitryssland inte gjort framsteg för att uppfylla Europarådets krav för medlemskap. Ansvaret för detta misslyckande ligger helt på den nuvarande regimen, menar församlingen. Det är mycket oroande att Lukasjenkas regim inför presidentvalet i mars 2006 fortsatte att skapa hinder för den politiska oppositionen. Församlingen påminde också om att folkomröstningen år 2004, som gjorde det möjligt för Lukasjenka att kandidera till presidentposten, för tredje gången bröt mot vitrysk lag och Europarådets standard. I linje med Europarådets ambition att höja profilen i Vitryssland genom att bidra till en demokratisk utveckling i landet föreslår församlingen bl.a. att ministerkommittén öppnar ett informationskontor i Minsk och en skola för politiska studier antingen i Vitryssland eller i ett grannland. Vidare föreslås åtgärder som underlättar vitryska ungdomars möjlighet att besöka Europarådets medlemsländer.

Vid aprilsessionen upprepade församlingen sin oro över *den politiska utvecklingen i Vitryssland efter presidentvalet* (dok. 10890, rek. 1745, res. 1496). Församlingen fördömde det odemokratiska förfarandet vid presidentvalet den 19 mars 2006 och den våg av hotelser, våld och förföljelse som drabbat vitryska demokratiska krafter både före, under och efter valet. Valet ansågs inte vara fritt och rättvist. Valresultatet återspeglar inte det vitryska folkets faktiska vilja. Ett flertal demonstranter och praktiskt taget alla oppositionsledare hade häktats eller utsatts för trakasserier efter valet. Det är dock viktigt att fortsätta ge stöd åt det civila samhället i Vitryssland och verka för en demokratisering. Den rådande situationen i Vitryssland föranleder inte någon förändring i församlingens politik gentemot landet, och Vitrysslands ansökan för särskild gäststatus är inte en aktuell fråga i församlingen.

I februari 2006 anordnade församlingen i samarbete med det tjeckiska parlamentet en konferens om Vitryssland. I sitt öppningstal uppmanade församlingens president Europarådets medlemsländer att stärka stödet för Vitrysslands demokratiska krafter och göra slut på det vitryska folkets internationella isolering.

4.2.6 Behovet av större öppenhet i vapenhandel

Vid sitt möte i november i San Marino debatterade det ständiga utskottet en rapport om behovet av större öppenhet vid vapenhandel (res. 1524, dok. 11079, 11080). *Carina Ohlsson* var rapportör. Trots ökat internationellt sam-

arbete och framsteg som gjorts för att skärpa nationella normer och regler fortsätter vapenhandeln att vara ett affärsområde som präglas av hemlighetsmakeri. Det är omöjligt att granska handelsvägar och få reda på vem som slutligen kommer att använda vapnen. I resolutionen förespråkas största möjliga öppenhet kring vapenhandeln som en förutsättning för att säkra ansvarskrävande och skyddet av de mänskliga rättigheterna, som i sin tur bidrar till att förhindra konflikter.

4.3 Juridiska frågor och mänskliga rättigheter

4.3.1 Bristande verkställighet av Europadomstolens domar

Vid höstsessionen debatterades en återkommande rapport om *verkställigheten av Europadomstolens domar* (dok. 11020, rek. 1764, res. 1516). Utdragna rättegångsförfaranden i vissa länder underminerar skyddet för andra grundläggande rättigheter. Församlingen har studerat verkställigheten av domar i Italien, Ryssland, Turkiet, Ukraina och Storbritannien där stora strukturella tillkortakommanden i den rättsliga organisationen och processen vållat bekymmer. Dessa strukturella brister orsakar ett stort antal upprepade kränkningar av rättigheter som garanteras av Europakonventionen och innebär ett allvarligt hot mot rättssäkerheten. Det europeiska konventionssystemets effektivitet sätts ur spel när medlemsländerna inte respekterar Europadomstolens beslut. En internationellt uppmärksammat dom är fallet *Ilascu mot Moldavien och Ryssland* som väntar på sin lösning. Ministerkommittén har en viktig roll för att övervaka domarnas verkställande. Församlingen uppmanar de nationella parlamenten att inrätta mekanismer för att övervaka verkställigheten av Europadomstolens domar. Församlingen efterlyser också inhemska mekanismer för snabb verkställighet av domarna.

Med anledning av dessa ställningstaganden har församlingens president i ett brev till de europeiska parlamenten föreslagit nationella mekanismer för att granska efterlevnaden av Europadomstolens domar. Den svenska delegationen har frågat om utrikesutskottet och konstitutionsutskottet anser att riksdagen får tillräcklig insyn i hur Sverige uppfyller sina förpliktelser. Delegationen har också efterlyst utskottens uppfattning om behovet att förbättra riksdagens insyn i dessa frågor.

4.3.2 EU:s myndighet för grundläggande rättigheter

EU:s planer på att skapa en ny myndighet för grundläggande rättigheter har väckt frågan om det inte innebär en överlappning eller underminering av Europarådets verksamhet. Församlingen debatterade ärendet återigen vid aprilsessionen (dok. 10894, rek. 1744, res. 1427). Församlingen framhåller att Europarådet under en lång tid förvärvat insikt och erfarenhet om skyddet av de mänskliga rättigheterna. Därtill har ett aktivt granskningssystem utvecklats för att verifiera huruvida dessa standarder respekteras av medlemsstaterna.

Församlingen rekommenderar därför att EU och dess medlemsstater noga definierar den nya myndighetens mandat och samråder med Europarådet för att undvika överlappande verksamhet. I likhet med Junckers förslag menar församlingen att den nya myndighetens mandat borde preciseras och begränsas att gälla inom ramen för EG-rätten. Den tänkta budget som myndigheten ska förfoga över motsvarar drygt tre fjärdedelar av Europarådets ordinarie budget. Regeringarna borde i stället satsa mera resurser på Europarådet och särskilt på MR-kommissariens verksamhet, menar parlamentarikerna.

4.4 Ekonomiska frågor

4.4.1 OECD

Europarådets parlamentariska församling fungerar som OECD:s parlamentariska dimension. Sju av OECD:s trettio medlemsländer ingår inte i Europarådet, men deras parlamentariska delegationer har rätt att delta i den årliga debatten om OECD:s aktiviteter. I en debatt om *OECD och världsekonomin* (dok. 11012, 11055, res.1518) vid höstsessionen deltog parlamentariker från Japan, Kanada, Sydkorea och Mexiko samt OECD:s nye generalsekreterare Angel Gurría.

Den utvidgade församlingen välkomnar världsekonomin förmåga att utvecklas med bibehållen prisstabilitet trots höga energipriser och stor obalans i handel i vissa länder. Parlamentarikerna upprepar sin tillförsikt när det gäller den framtida tillväxten i världsekonomin men konstaterar att utvecklingen varit geografiskt ojämn. Församlingens optimism grundar sig på en fortsatt liberalisering av världshandeln som effektiv stimulans för den globala tillväxten. OECD förutspår i sin tillväxtprognos att medlemsländernas ekonomi under 2006 och 2007 växer med 3 %. Det finns dock åtskilliga faktorer som kan påverka tillväxten på ett negativt sätt. Effekten av USA:s fortsatta budgetunderskott är ett allvarligt orosmoment. Den blygsamma tillväxttakten och höga arbetslösheten i euroländerna förutsätter ekonomiska reformer. Kinas och Indiens ekonomiska prestationer imponerar och förändrar världshandelns strukturer. Förhandlingarna i Doharundan måste återupptas. Demokrati, politisk frihet och mänskliga rättigheter är en förutsättning för ekonomisk och social utveckling, understryker den utvidgade församlingen. Kränkningar av de grundläggande rättigheterna har både politiska och ekonomiska konsekvenser. OECD har ett omfattande samarbete med Ryssland. Höga oljepriser har gynnat Ryssland vars extra inkomster har gått till amortering av skulder. Strukturreformer är dock en nödvändighet i Ryssland, menar den utvidgade församlingen.

Anders G Högmark talade i den efterföljande debatten å EPP:s vägnar. Han uppmärksammade att rapporten gav en relativt ljus bild av världsekonomin. De faktorer som negativt kan påverka utvecklingen måste åtgärdas på ett tidigt stadium. Bland orosmoln finns lokala och regionala konflikter och terrorhot. En interkulturell och interreligiös dialog är en förutsättning för att

bekämpa intolerans. Krympande energiresurser och hänsyn till miljön betyder allt mera i världsekonomin. Tillgång till vatten är ytterligare en aspekt som kan förorsaka problem och kräver långsiktiga lösningar. Frihandel tillhör de faktorer som skapar välstånd. Därför är det viktigt att Doharundan återupptas, avslutade Högmark.

4.5 Kultur, vetenskap och utbildning

4.5.1 Yttrandefrihet och respekt för religiös tro

Publiceringen av karikatyrer av profeten Muhammed i dansk och annan europeisk press i slutet av år 2005, ledde till våldsamheter och en intensiv internationell debatt i början av 2006. Mot denna bakgrund var församlingens rapport om *yttrandefriheten och respekt för religiös tro* (dok. 10970, res. 1510) synnerligen aktuell. Europakonventionen garanterar åsikts- och informationsfriheten. Frågor huruvida respekt för religiös tro kan sätta gränser för yttrandefriheten och om religionens betydelse i dagens samhälle var centrala i karikatyrkrisen. Följden får inte bli begränsningar av mänskliga fri- och rättigheter. Yttrandefriheten är en förutsättning för demokrati. Europadomstolen har upprepade gånger dömt till förmån för dessa friheter. Församlingen lyfter fram den kulturella och religiösa mångfalden i Europarådets medlemsstater och betonar vikten av att bevara mångfalden. Våldet, förstörelsen och hatet är totalt oacceptabelt. I stället ska man agera genom dialog och ömsesidig respekt för att förebygga upptrappning av konflikten. Församlingen betraktar det som positivt att det finns möjlighet till kritik, satir och humor i ett samhälle. Åsikts- och yttrandefriheten måste kunna kombineras med öppen debatt i frågor som rör religion och trosuppfattningar. Utgivare och journalister uppmanas att använda gott omdöme och bidra till en diskussion om etiska normer baserade på ömsesidig respekt och erkännande av andra människors tro. En aktiv medverkan av det civila samhället i interkulturell och interreligiös dialog, i vilken både män och kvinnor bör kunna delta på jämställd nivå, måste säkerställas. Enligt församlingen kan frågor som berör kulturella och religiösa minoriteter ofta bäst hanteras på lokal nivå. Med anledning av den aktuella debatten kring de danska Muhammedkarikatyrerna betonar församlingen att yttrandefrihet, såsom den definieras i artikel 10 i Europakonventionen om mänskliga rättigheter, inte ska begränsas ytterligare för att möta ökad känslighet hos vissa religiösa grupper.

Vid församlingens debatt deltog Turkiets premiärminister *Tayyip Erdogan*.

Helena Bargholtz talade för Alliansen liberaler och demokrater för Europa (ALDE). Hon sade att tankefrihet, religionsfrihet och yttrandefrihet utgör en förutsättning för ett demokratiskt samhälle. Dessa friheter ska göra det möjligt att öppet debattera även religionsfrågor utan att glömma respekten för olika religioner. Rapporten var av hög aktualitet med tanke på debatten som förorsakades av publiceringen av Muhammedkarikatyrerna, sade Bargholtz. Bilderna publicerades lagligt, och trots att de uppfattades stötande gick det

inte att förbjuda dem. I yttrandefriheten måste ingå rätten att skämta. Det handlar om en grundläggande princip. Om denna frihet hotas måste vi reservationslöst försvara den, menade hon.

4.5.2 Akademisk frihet och universitetens oberoende

I det s.k. Magna Charta Universitatum från 1988 återspeglas universitetens betydelse för den europeiska humanistiska traditionens och civilisationens utveckling. Den understryker också hur viktigt det är med akademisk frihet och institutionernas oberoende. Vid junisessionen bekräftade församlingen manifestets innehåll i en debatt om *akademisk frihet och universitetens oberoende* (dok. 10943, rek. 1762). Universitetens roll historiskt sett, den betydelse de har för 2000-talet och deras sociala och kulturella ansvar togs också upp. För att få in en parlamentarisk dimension i bevakandet av manifestets uppföljande, ämnar församlingen samarbeta med Magna Charta Universitatum-observatoriet. Församlingen rekommenderar ministerkommittén att stärka sitt arbete på detta område och att inrätta ett multilateralt program för europeiskt student- och fakultetsutbyte med bl.a. universiteten i Vitryssland.

Majléne Westerlund Panke sade i den efterföljande debatten att förväntningarna på universiteten aldrig har varit större eller mer komplexa än vad de är i dag. Akademisk kunskap utgör en viktig del av industrins framgång men, påpekade hon, universiteten är inte och ska inte bli industrins forskningsavdelning. Det får aldrig råda något tvivel om objektiviteten i forskningsresultaten.

4.6 Sociala frågor, hälso- och familjefrågor

Det ingår i socialutskottets roll att fokusera på de mest utsatta samhällsgruppernas sociala villkor och rättigheter. *Helena Bargholtz* har varit initiativtagare när det gällde att starta en kampanj mot barnaga i hela Europa. Frågan fortsätter att vara kontroversiell i ett antal länder men antalet länder som förbjudit barnaga har ökat långsamt men stadigt. Genom den europeiska sociala stadgan har medlemsländerna åtagit sig att vidta alla nödvändiga åtgärder för att skydda barn och ungdomar mot bl.a. våld (CETS 163, paragraf 17). *Bargholtz* påminde om dessa åtaganden i fem skriftliga frågor till ministerkommittén (dok. 10951–10955). Hon undrade också vilka åtgärder ministerkommittén planerar att vidta för att säkra effektivt skydd av barn mot barnaga i 14 av Europarådets medlemsländer.

Vid sitt möte i mars debatterade det ständiga utskottet socialutskottets rapport om *dynamisk bostadspolitik som en del av den sociala integrationen i Europa* (dok. 10833, res. 1486). En kombination av flera faktorer som t.ex. koncentration av arbetsplatser i urbana centrer, större flexibilitet i arbetslivet men också långtidsarbetslöshet utgör bakgrunden till långtgående förändringar på bostadsområdet i Europa. Bostadsutbudet motsvarar inte bostadsbehovet särskilt när trender i familjelivet styr efterfrågan. Uppkomsten av Europas nya

bostadskris oroar församlingen genom att den riskerar att ge anledning till social utslagning och segregation. Rätt till bostad är en grundläggande social rättighet enligt den europeiska sociala stadgan (CETS 163). Därför uppmanar församlingen medlemsländerna att ratificera stadgan och främjar utbyte av erfarenheter mellan medlemsländerna för att trygga att den enskilde i praktiken kommer i åtnjutande av rätt till bostad.

4.7 Befolknings- och flyktingfrågor

4.7.1 Ett minnescentrum för offren för tvångsflyttningar

Mats Einarssons omarbetade rapport från 2005 om *grundandet av ett europeiskt åminnesezentrum för offer av påtvingade folkförflyttningar och etnisk rensning* debatterades vid januarsessionen (dok. 10925 rev. 2, res. 1522). Att den föreslagna rekommendationen året innan inte lyckats nå två tredjedels majoritet, utan ärendet föll, visade att debatten handlade om en känslig fråga. Miljoner människor i Europa har på grund av sin etnicitet under det senaste århundradet utvisats eller förts bort. Orsakerna har bl.a. varit nya statliga gränsdragningar eller försök att lösa etniska minoritetsfrågor. I värsta fall har det handlat om ren etnisk rensning. Dessa orättvisor stöter många europeiska nationers samvete när begångna brott handlar om kränkningar mot de mänskliga rättigheterna. Församlingen föreslår att Europarådet inrättar ett centrum för att hedra minnet av offren för tvångsflyttningar och etnisk rensning. Genom opartiska historiska utredningar och som forum för allmänna diskussioner och som informationscentrum skulle det bidra till en försoning och hjälpa till att läka gamla sår i det kollektiva minnet. Församlingen antog en resolution med enkel majoritet, men en föreslagen rekommendation lyckades inte heller den här gången nå två tredjedels majoritet.

4.7.2 Integration av invandrare

Vid junisessionen presenterade *Michael Hagberg* en rapport om uppföljningen av toppmötets beslut angående migrations-, flykting- och befolkningsfrågor (dok. 10868, rek. 1757, res. 1511). Stats- och regeringscheferna vid toppmötet sade sig var medvetna om betydelsen av omflyttningen av människor inom Europa och från andra kontinenter till Europa. Hanteringen av denna migration är en stor utmaning för tjugohundratalets Europa. Europarådet bör därför fortsätta att bedriva sin verksamhet på detta område i samarbete med EU för att bidra till en mera avvägd hantering av migrationsfrågan i hela Europa. Rapporten tog upp tre prioriterade områden för församlingens verksamhet inom migration, nämligen rättighetsperspektivet, integrationen i samhället och samarbetet mellan länderna. Hagberg efterlyste ökat samarbete mellan församlingen och de nationella parlamenten, regeringar samt frivilligorganisationer. Församlingen uppmanar i den antagna rekommendationen att ministerkommittén underlättar för samarbete kring migrationsfrågor. Samar-

betet bör syfta till att stärka invandrares, flyktingars och asylsökandes rättigheter, främja interkulturell dialog och säkra effektiv ärendehantering när asylsökande är i behov av internationellt skydd.

4.7.3 Bilden av asylsökande, invandrare och flyktingar i medier

Vid oktobersessionen debatterade församlingen den bild som medier förmedlar om asylsökande, invandrare och flyktingar (dok. 11011, rek. 1768). Yttrande- och pressfriheten är en förutsättning för en fungerande demokrati. Församlingen konstaterar att medierna utövar stor makt när det gäller vilken information som ges om asylsökande, invandrare och flyktingar och påminner om mediers skyldighet att ge korrekt information.

Helena Bargholtz deltog i debatten å ALDE:s vägnar. Integrationen av invandrare i samhället är en viktig fråga. Invandrare är ingen homogen grupp. Invandrare och flyktingar är underrepresenterade i medierapportering men de driver ett antal egna radio- och tv-kanaler som dock kräver finansiella resurser. Dessa små kanaler är viktiga för att invandrares och flyktingars röst ska höras i ett samhälle, poängterade *Bargholtz*.

4.8 Jordbruk och miljö

4.8.1 Europas bidrag till förbättrad vattenhantering

En av januarisessionens debatter gällde *förbättrad vattenhantering* (doc. 10772, rek. 1731). I den antagna rekommendationen bekräftar församlingen de redan fastslagna principerna för Europarådets deklaration om vattenresurser, som antogs i oktober 2001. Samma år antog FN flera utvecklingsmål för 2000-talet (The United Nations' Millennium Development Goals, MDG:s), däribland ett mål att till år 2015 halvera antalet människor som inte har tillgång till rent dricksvatten och grundläggande sanitära förhållanden. Vid Europarådets toppmöte i Warszawa fastslogs ambitionen att uppnå millenniemålen. För att behålla den politiska drivkraften, uppmanar församlingen de nationella parlamenten och ministerkommittén att vidta en rad åtgärder före, under och efter det fjärde globala forumet om vatten i Mexico i mars 2006. Hur vattenresurserna hanteras är en avgörande del för den hållbara utvecklingen i Europa och berör aktörer på alla nivåer. Församlingen uppmanar medlemsländerna att flytta ansvaret för vattenhanteringen till lokala och regionala myndigheter samtidigt som dessa bör få hjälp att förbättra sin kapacitet.

Anders G Högmark, som talade för EPP, sade att det är en skam för världssamfundet att 1,2 miljarder människor saknar rent vatten och att 2,6 miljarder inte har grundläggande sanitära förhållanden. Situationen måste förändras så fort som möjligt. Därför är FN:s mål för 2015 så viktiga. Rent vatten är en mänsklig rättighet, fortsatte han, och således har Europarådet en speciell roll i frågan om förbättrad vattenhantering. Det är viktigt att Europa planerar och

spelar en aktiv och pådrivande roll vid det globala forumet om vatten som erbjuder många goda exempel på vattenhantering.

4.9 Jämställdhet mellan kvinnor och män

4.9.1 Kampen mot våld mot kvinnor i nära relationer

Vid junisessionen debatterade församlingen en rapport om *parlamentens gemensamma insatser för att bekämpa våld mot kvinnor, särskilt våld i nära relationer* (dok. 10934, rek. 1759, res. 1512). Enligt handlingsplanen, som antogs vid Europarådets tredje toppmöte år 2005, kommer Europarådet att vidta åtgärder för att bekämpa våld mot kvinnor, inklusive våld i hemmet. En paneuropeisk kampanj för bekämpning av våld mot kvinnor kommer att genomföras i nära samarbete med andra europeiska och nationella aktörer. Till sammans med parlamenten i medlemsländerna, de länder som har observeringsstatus, Europaparlamentet och Nordiska rådet, ska församlingen utveckla "Parlamentens gemensamma kamp mot våld i hemmet". I enlighet med toppmötets beslut uppmanar parlamentarikerna medlemsländerna att främja den paneuropeiska kampanjen genom insatser på nationell och lokal nivå. Församlingen föreslår att det utses en ledamot som kontaktperson mellan det nationella parlamentet och församlingen. Ledamoten ska ha en framträdande roll i främjandet av kampanjens genomförande.

I anslutning till debatten talade *Yakin Ertürk*, FN:s särskilda rapportör för våld mot kvinnor. Hon hoppades att Europarådets kampanj för att bekämpa våld mot kvinnor skulle leda till framsteg inte bara inom Europa utan även globalt.

Helena Bargholtz, som talade å ALDE:s vägnar, påpekade att våld mot kvinnor också påverkar barnen. En paneuropeisk kampanj mot våld i hemmet måste därför inkludera ett barnperspektiv. Vidare önskade hon att kampanjen uppmärksammade äldre kvinnor som är utsatta för våld av sina barn, då ofta söner.

Också *Carina Ohlsson* betonade att våld mot kvinnor är en fråga om de mänskliga rättigheterna som inte får betraktas som ett privat ärende. Hon underströk vikten av att ägna särskild uppmärksamhet åt barnen, som blir vittnen till våld i hemmet, och önskade att barnens bästa skulle bli en del av kampanjen. Hon påpekade vidare att man inte får glömma att vissa grupper av kvinnor tycks löpa större risk än andra att utsättas för våld då de utsätts både för förtryck och diskriminering.

Birgitta Ahlqvist sade i sitt debattinlägg att våld mot kvinnor är den största mänskliga rättsskandalen i nutid och måste upphöra. Våld som riktas mot kvinnor är ett problem som kräver mer kunskap, mer forskning och hårt arbete. Trots den svenska lagstiftningen har vi inte lyckats stoppa våld mot kvinnor. Det är statens skyldighet att skydda kvinnans mänskliga rättigheter och att straffa förövaren.

Carina Hägg talade i sitt anförande om begreppet jämställdhet. Det är inget som kan uppstå av sig självt, det måste skapas, menade hon. Ett jämställt samhälle är fortfarande knappt en vision. Mäns våld mot kvinnor är ett brott mot kvinnors rättigheter och det värsta uttrycket för manlig dominans. Det måste fördömas och straffas oavsett var det äger rum. Samtidigt måste vi utveckla metoder för att kunna behandla de män som utövar våld och satsa på förebyggande arbete.

4.9.2 Prostitution vid fotbollsvärldsmästerskap

I en brådskande debatt vid aprilsessionen slog församlingen larm om att tusentals kvinnor riskerade att dras in i *människohandel i samband med fotbollsvärldsmästerskapet* i Tyskland i juni 2006 (dok. 10881, res. 1494). *Carina Hägg* påminde i sitt anförande om Europarådets konvention mot människohandel. Konventionen hade vid tidpunkten för debatten signerats av 26 länder men inte ett enda land hade ratificerat den. Kvinnor i Europa förväntar sig att Tysklands förbundskansler agerar, menade Hägg. Det är inte acceptabelt att ledande politiker försvarar sexslavhandeln. Det svenska förbudet mot köp av sexuella tjänster är ett viktigt instrument i kampen för jämställdhet och mot både prostitution och människohandel för sexuella ändamål. Kampen mot människohandel för sexuella ändamål är en internationell angelägenhet, avslutade Hägg.

Helena Bargholtz betonade i sitt debattinlägg att prostitutionen i anslutning till fotbollsmästerskapet måste tas på högsta allvar och hanteras på europeisk nivå. Hon föreslog att Europarådet tar initiativ till en omfattande utvärdering av prostitution och dess konsekvenser. Prostitution har samband med organiserad brottslighet som inte respekterar nationella gränser och leder till kränkningar av de mänskliga rättigheterna. Det är en brådskande fråga för hela Europa, sammanfattade Bargholtz.

*Förteckning över församlingens beslut***Rekommendationer****Nr**

- 1731 Europas bidrag till förbättrad vattenhantering
- 1732 Integration av invandrade kvinnor i Europa
- 1733 Brott mot de mänskliga rättigheterna i Tjetjenien: Ministerkommitténs reaktion på församlingens oro
- 1734 Situationen i Vitryssland före presidentvalet
- 1735 Begreppet nation
- 1736 Behov av internationellt fördömande av Francoregimen
- 1747 Stadga för europeiska fängelser
- 1748 Arbetsinvandring från länderna i Öst- och Centraleuropa: nuvarande situation och utsikter
- 1749 Demografiska utmaningar för social sammanhållning
- 1750 Utbildning för stabil utveckling i skolan
- 1751 Kulturell mångfald i norra Kaukasus
- 1752 Bevarande och användande av naturlandskap i Europa
- 1753 Europarådets externa relationer
- 1754 Påstådd hemlig förvaring och olagliga mellanstatliga transporter av fångar där Europarådets medlemsstater är involverade
- 1755 Illegala invandrares mänskliga rättigheter
- 1756 Tillämpning av besluten från Europarådets tredje toppmöte
- 1757 Migration, flyktingar och befolkning i samband med det tredje toppmötet mellan stats- och regeringschefer i Europarådets medlemsstater (Warszawa, 16–17 maj 2005)
- 1758 Uppföljning av det tredje toppmötet: prioritet åt kulturellt samarbete
- 1759 Parlamentens gemensamma kamp mot våld i hemmet mot kvinnor
- 1760 Den parlamentariska församlingens ståndpunkt till de medlems- och observatörsstater inom Europarådet som inte har avskaffat dödsstraffet
- 1761 Förhindrande av skogsbränder
- 1762 Akademisk frihet och universitetens oberoende
- 1763 Europarådets institutionella balans
- 1764 Tillämpning av domar från Europadomstolen
- 1765 Allmänpolitisk debatt om situationen på Balkan
- 1766 Europarådets medlemsstaters ratificering av ramkonventionen för skydd av nationella minoriteter

- 1767 Illegal massinvandring längs Europas södra kuster
- 1768 Bilden av asylsökande, invandrare och flyktingar i medier
- 1769 Behovet av att förena arbete och familjeliv
- 1770 Främjande av lokalt självstyre utmed Europarådets gränser
- 1771 Upprättande av en stabilitetspakt för södra Kaukasus
- 1772 Nationella minoriteters rättigheter i Lettland
- 1773 2003 års riktlinjer för användande av minoritetsspråk i medieutskickningar och Europarådets standarder: behov att förbättra samarbetet och samverkan med OSSE
- 1774 Den turkiska närvaron i Europa: gästarbetare och nya europeiska medborgare
- 1775 Situationen för finsk-ugriska och samiska befolkningen
- 1776 Säljakt

Resolutioner

Nr

- 1476 FN:s parlamentariska dimension
- 1477 Tillämpning av resolution 1415 (2005) om Georgiens uppfyllande av åtaganden och förpliktelser
- 1478 Integration av invandrade kvinnor i Europa
- 1479 Brott mot de mänskliga rättigheterna i Tjetjenien: Ministerkommitténs reaktion på församlingens oro
- 1480 Grundat ifrågasättande av ännu oratificerade ackrediteringar av Azerbajdzjans parlamentariska delegation
- 1481 Behov av internationellt fördömande av totalitära kommunistregimers brott
- 1482 Situationen i Vitryssland före presidentvalet
- 148 Politik för återvändande personer som nekats asyl i Nederländerna
- 1484 Omflyttning av ekonomiska aktiviteter utomlands och europeisk ekonomisk utveckling
- 1485 Konsekvenserna för Europa av Kinas ekonomiska förnyelse
- 1486 En dynamisk bostadspolitik som en del av europeisk social sammanhållning
- 1487 Framtiden och nyskapelsen av kolfält i Europa
- 1488 Omgruppering av land i centrala och östra Europa
- 1489 Mekanismer för att säkerställa kvinnligt deltagande i beslutsfattande
- 1490 Tolkning av artikel 15 a av Europarådets allmänna överenskommelse om privilegier och immunitet

- 1491 Införandet av en ny regel i församlingens arbetsregler om samarbete med Europaparlamentet
- 1492 Fattigdom och kampen mot korruption i Europarådets medlemsstater
- 1493 Situationen i Mellanöstern
- 1494 Stopp för kvinnohandel i samband med VM i fotboll
- 1495 Kampen mot återuppståndelsen av nazistisk ideologi
- 1496 Vitryssland efter presidentvalet den 19 mars 2006
- 1497 Flyktingar och tvångsförflyttade personer i Armenien, Azerbajdzjan och Georgien
- 1498 Ökning av Europarådets synlighet
- 1499 Ekonomisk utveckling i Ukraina: ett pilotfall för europeisk solidaritet
- 1500 Behovet av att öka europeisk flygsäkerhet
- 1501 Arbetsinvandring från länderna i Öst- och Centraleuropa: nuvarande situation och utsikter
- 1502 Demografiska utmaningar för social sammanhållning
- 1503 Församlingens nya medlemmars förpliktelser avseende Europarådets grundläggande mål och principer
- 1504 Utskottens regler avseende kandidater som kan väljas av församlingen
- 1505 Tillämpning av resolution 1480 (2006) om ifrågasättandet av ackreditering av Azerbajdzjans parlamentariska delegation
- 1506 Europarådets externa relationer
- 1507 Påstådd hemlig förvaring och olagliga mellanstatliga transporter av fångar där Europarådets medlemsstater är involverade
- 1508 Europeiska bankens bidrag till återuppbyggnad och utveckling av ekonomin i centrala och östra Europa
- 1509 Illegala invandrares mänskliga rättigheter
- 1510 Yttrandefrihet och respekt för religiös tro
- 1511 Migration, flyktingar och befolkning i samband med det tredje toppmötet mellan stats- och regeringschefer i Europarådets medlemsstater (Warszawa, 16–17 maj 2005)
- 1512 Parlamentens gemensamma kamp mot våld i hemmet mot kvinnor
- 1513 Konstitutionell reform i Bosnien och Hercegovina
- 1514 Konsekvenserna av folkomröstningen i Montenegro
- 1515 Framsteg för församlingens övervakningsprocedur (maj 2005–juni 2006)
- 1516 Tillämpning av domar från Europadomstolen
- 1517 Allmänpolitisk debatt om situationen på Balkan
- 1518 OECD och världsekonomin

- 1519 Kurdermas kulturella situation
- 1520 Senaste utvecklingen i Libanon i samband med situationen i Mellanöstern
- 1521 Illegal massinvandring längs Europas södra kuster
- 1522 Grundandet av ett europeiskt åminnelsecentrum för offer av påtvingade folkförflyttningar och etnisk rensning
- 1523 Europas intresse av en fortsatt ekonomisk utveckling i Ryssland
- 1524 Behovet av större transparens i vapenhandeln
- 1525 Upprättande av en stabilitetspakt för södra Kaukasus
- 1526 Situationen i Kazakstan och landets förhållande till Europarådet
- 1527 Nationella minoriteters rättigheter i Lettland
- 1528 Studenters missnöje med vetenskapliga studier
- 1529 Öppen och transparent röstning i den parlamentariska församlingen

Yttranden

Nr

- 258 Utkast till protokoll över undvikande av statslöshet i förhållande till nya statsbildningar
- 259 Europarådets budget för budgetåret 2007
- 260 Den parlamentariska församlingens utgifter för budgetåret 2007